...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 205 (13521)

1971 оной августын 31, вторник

Сэн 2 мүнгэн

...АРЯА ХУРЯАЛГАЯА ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭЛГЭТЭЙ ЗЭРГЭ ЯБУУЛХА

Зунай һүүлшын август һара дүүрэнтэжэ, республикымнай колхоз, совхозуудта орооһо таряа хуряалга хаа хаанагүй жэгдэ эхилхэнь. Мүнөө үедэ зарим ажахынуудай механизаторнууд эдеэшэһэн шэниисээ түүбэрилэн сабшажа, баалнууд болгон унагаажа байнхай. Таряашадай энэ халуун хаһатай дашарамдуулан, манай корреспондент аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэдтэй, хүтэлбэрилэгшэдтэй телефоноор хөөрэлдэхэдөө таряа хуряалгадаа хэр зэргэ бэлдэһэн тухайнь һонирхон, хэдэн асуудалаар хандаһан байна. Тэдэнэй харюуень доро толилбобди.

БОГОНИ БОЛЗОРТО, ГЭЭЛТЭГҮЙГӨӨР...

...йн аймгүйсэдкомой хүдөө ...управлениин главна агро... ...тр Тимофеевич Фомин:

...нэ жэл хура бороотой, ...ор элбэг байжа, ороо... ...аймнай ургаса жэгдэ ...дахи табан жэлэй түрүү... ...э колхоз, совхозуудай... ...механизаторнууд 17.800 ...шэниисэ хадахаар түсэб... ...м. Тэрэнэйнь 7800 гек... ...сарлан хуряагдаха бай... ...ехэ таряалангай ороoһо ...һолгүйгөөр, богони бол... ...ража абахын тула мүнөө ...ай ажахынуудта бүхы... ...байн заһабарилагдажа, ...донхой. Мүн комбайн... ...зээлгэдэ автомашина... ...дна, тэргэтэй «Бела... ...торнууд элсүүлэгдэ... ...лагална. Иигэжэ та... ...ороoһо хуряалгаяа 23 ...шада үнгэргэхэ түсэб...

...үедэ XXI партсъездын, ...Карл Марксын нэрэмжэ... ...удай, Эрхирэгэй, Оно... ...озуудай механизатор... ...шэһэн шэниисээ түүбэ... ...ажа, баалнууд болгон ...байна. Жэшээлбэл, ай... ...о таряа хуряалгаяа ...рүүлэн эхилһэн «Ги... ...лхозой таряашад эдэ ...хатаһан шэниисын... ...удые суглуулан сохи... ...ай. Аймагаймнай ажахы... ...йгша ондо гектарай дун... ...9,7 центнер ороoһо ...ааха түсэбтэй юм. Тии... ...ороoйнгоо амбаарта ...нтнер алтан шаргал шэ... ...лхаар хараална. Энэ ...амжалтатайгаар бэелүү... ...юм бээзэ гэжэ һанагдана.

...калиин аймгүйсэдкомой ...ахын управлениин глав... ...м Анатолий Осипович...

...айгша ондо аймагаймнай ...совхозууд таряа хуряал... ...эд орой эхилээ. Ажахы... ...ай механизаторнууд бү... ...мянга шахуу гектар ...хуряаха түсэбтэй. Энээ... ...адыень амарлагдаһан ...адхаар хараална. Мү... ...озуудаймнай полевой ...механизаторнуудай ...олово, хамтын байра... ...болгогдонхой, трак... ...байнуудыншье бултадаа ...дажа дүүрэнхэй юм. ...ашадай абаһан социа... ...луud, мүрысөөнэйнь гу... ...лагдаһан байна.

...рнүүдтэ зарим ажахы... ...горох, кукуруза хуряал... ...г дундаа ябуулжа байн... ...лэдэ «Прибайкалец» кол... ...комбайнернууд мянгаад...

гектар шэниисэ сабшаад, 200 гектар таряалангай хатаһан баалнуудые суглуулан сохино. Эндэ гектарай дунда зэргээр 15 центнер ороoһон абтана. Иигээд лэ таряанайнгаа эдеэшэжэ эхилхэдэ, ороoһо хуряалгадаа жэгдэрэн орохоор зэһэнхэйнүүд.

Аймагаймнай таряашад мүнөө жэл гектарай дунда зэргээр 13,7 центнер ороoһо хуряажа, гүрэндөө 11 мянган центнер шэниисэ худалдаха түсэбтэй. Таряа хуряалтаяа богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэбэл, хараалагдаһан түсэбөө дүүргэхэ арга бии.

Кабанскын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна агроном Виталий Михайлович Коршунов:

— Таряа хуряалгаяа гээлтэ хоролтойгүйгөөр, түргэн саг соо үнгэргэхын тула совхозуудаймнай механизаторнууд горитойхон хүдэлмэри ябуулһан юм. Һаяын хура бороогүй, нарата сэлмэг үдэрнүүдтэ ажахынуудай комбайнернууд таряа хуряалгадаа жэгдэрэн ороһон байна. Мүнөө бүхыдөө 200-гаад комбайн хүдэлгэгдэнэ. Ороoһо таряа хадалгаһаа гадна, горох хуряалга мүн лэ хаа хаанагүй эхилэнхэй.

Хуряалгын үедэ комбайнуудаа һаадгүйгөөр хүдэлгэхын тула механизаторнууд нилээд оролдолго гаргана. Тиигэжэ тэдэнэр комбайнуудтаа түлишэ хэхэ баагуудые нэмэжэ тодхоһон байна. Гадна полевой стан бүхэндөө бага заһабарилга хэхэ нүүдэл мастерскойнуудые нээһэн юм. Иигэжэ даалгагдаһан машина, техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, бии байгаа 27800 гектар таряалангаа 20 үдэрэй туршада сүм хуряажа дүүргэхээр хараална. Тиихэдээ гектар бүриһөө 13,4 центнер ороoһо абажа, Эхэ орондоо 21 мянган центнер шэниисэ тушааха зорилготой.

Ороoһо таряа, горох, кукуруза хуряалгынгаа түлэг ябажа байхада ерээдүйн баян ургасын үндэһэн һуури болохо намарай паар хахалалга урагшатай ябуулагдана. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, аймагаймнай совхозуудта мянгаад гектар намарай паар хахалагдаа. Эндэ Байгалай, Оймород совхозуудай механизаторнууд онсо шалгарна. Энэ хүдэлмэримнай саашадаашье бүри эмхитэйгээр ябуулагдахал байха.

Баргажанай аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна агроном Анатолий Иванович Айкашев:

— Ошоошо хабар колхоз, совхозуудаймнай таряашадай бүхыдөө 15.500 гектарта шэниисэ тариһаниинь ган гасуурта, һүүлэй үедэ ороһон хура бороодо ехээр гэмтэһэн, набтараар ургаһан юм. Тиигэжэ мүнөө энэ таряалангаймнай оройдоо 7451 гектарынь хадагдахаар хараалагдана. Үлөөшыень силос болгон дараха хүсэлэнтэйбди.

Байгша ондо аймагай ажахынууд хамтадаа 51.834 центнер ороoһо хуряажа абахаар багсаана. Мүнөө XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой комбайнернууд мянга гаран гектар шэниисэ сабшаад, тэрэнэйнгээ 650 шахуу гектарынь хуряажа абаа. Ороoһо таряанайнгаа набтараар ургаһанда амяарлан хуряаха арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэгүй. Гол түлэб сэхэ хадажа абаха байнабди.

Колхоз, совхозуудтамнай комбайн, трактор жолоодохо хүнүүд дуталдана. Мүнөө дээрээ аймагаймнай ажахынуудта 30—40 механизатор хэрэгтэй болонхой. Комбайнер, механизатораар дуталдаһан дээрэһээ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо, Бодоной, Баргажанай совхозуудта тракторнууд эзэгүйдэжэ, намарай паар хахалалганда хүдэлгэгдэнгүй байһаар. Иигээд лэ таряа хуряалгаяа улам хурдадхаха байнабди.

ҮБГЭН ЗАЛУУГҮЙ— ҮБҺЭНДӨӨ

Тохорюугта нютагһаа баруун хойшо ябахада, Энгэртын гол захалдаг юм. Эндэ наһажаал хүнүүдһээ бүридэһэн үбһэшэдэй звено ажаллана. Звеное даагшаар малшан Цыден-Дамба Чимитов хүдэлнэ. Үбһэшэдэй дунда жара гаран наһатай Вандан Батуев хүгшэнтэеэ, Цырен Нимаев, ная хүрэжэ ябаһан Проклат Мартынов болон бусад бии.

Үбһэ хуряалгын үедэ үндэр наһатай үбгэд, хүгшэдэй гэртээ һуугаагүй, шадал зэргээрээ ажахыдаа туһалха гэжэ оролдодогынь һайшаалтай. Звеногой гэшүүд бүхы ажалаа гараар бүтээдэг. Мүнөө үедэ эдэнэр 320 центнер үбһэтэй болоод байна.

Хүрбын совхозой хүтэлбэрилэгшэд үбһэшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэжэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэ ажахынгаа хүдэлмэришэдые бултыень шахуу хабаадуулжа шадаа. Августын хорёодой мэдээгээр тус совхоздо 13.400 центнер үбһэн бэлэдхэгдэжэ, аймаг доторoo түрүү зэргэдэ гараа. Эндэ үбһэ хуряалгада 299 хүн, 18 трактор болон бусад оньһон техникэ хүдэлжэ байна.

Үбһэндэ орохын урда тээ совхозой дирекци болон парткомой заседани дээрэ звено даагшадые томилоо юм. Ахалагша мелиоратор Руслан Рачинский, зоотехник Михаил Шевченко, тракторна бригадые даагша Дугар Дашинимаев, гаражые даагша Иван Маслов гэгшэд үбһэ хуряалгын үедэ звенонуудые даажа, ажалаа һайнаар эмхидхэнэ. Ажахы дотор иимэ 16 звено хүдэлнэ.

Луговод Доржо Базарович Ракшаевай звено мүнөө 2600 центнер эрхим шанартай үбһэ бэлэдхээд байнхай. Доржо Базарович үнгэрэгшэ табан жэлдэ ажалдаа амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Октябриин Революциин орденоор шагнагдаһан юм. Мүн Михаил Иванович Шевченкын звено үбһэ сабшаха, бэлэдхэхэ даабаряа дүүргүүтэй байна.

Хасууртайн отделенидэ үбһэ хуряалга һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Энэ хэрэгтэ отделениие эрхилэгшэ Алексей Васильевич Литвиненкын үүргэ ехэ. Нүхэр Литвиненко өөрынгөө гол ажалһаа гадуур «суглуулагдамал звено» хүтэлбэрилнэ. Хасууртайн гэрэй эзэн эхэнэрнүүд болон үндэр наһатай үбгэд, хүгшэдэй хүсөөр Хасууртайн Адаг гэжэ газарта 200 центнер үбһэ бэлэдхэбэ.

Хүрбын совхозой ажалшад ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Совхозой газар дээрэ оршодог организацинууд, мүн лэ энэ халуун хаһада өөрынгөө хубитые оруулха гэжэ оролдоно. Хүрбын лесхозой хүдэлмэрилэгшэд Могой болон Энгирэй газарые сабшажа, 200 центнер үбһэ соможо үгэхэ аад, 350 центнер үбһэ сабшажа тушаагаа. Хүрбын леспромхозой, ОРС-ын хүдэлмэрилэгшэдһөө эмхидхэгдэһэн звено Хүхэ Шулуутай, Булам гэжэ сабшалангуудай болдогтой, уһатай газарыень гараар сабшажа үгэбэ. Тус звеное леспромхозой жолоошон Дмитрий Ильич Кожевников хүтэлбэрилнэ. Тэдэнэр һаянай мэдээгээр 700 центнер үбһэ бэлдэжэ, совхоздо тушаагаад байнхай.

Ажахын зарим звенонуудта үбһэшэдэй ажал муугаар эмхидхэгдэнэ. Коммунист Шагдар Будаевай хүтэлбэрилдэг звено бии байгаа арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ шадаагүй байһаар. Ушарһан дутуу дундануудаа ойрын үдэрнүүдтэ шууд усадхаха болоно бшуу.

К. ЖАЛСАРАЕВ,
Хорнин аймагай Соведэй гүйсэдкомой секретарь.

ГОРНЯГУУДАЙ АМЖАЛТАНУУД

Совет хүнүүд Шахтёрой үдэрые августын 29-дэ баяр баясхалантайгаар, үргэнөөр тэмдэглээ. Горнягууд заншалта һайндэрөө эрхим туйлалтануудаар тэмдэглэһэн байна.

НОВОКУЗНЕЦК. Сүүдхэдэз 2 мянган тонно нүүрһэ «Зыряновская» гэжэ шахтада «мянгатанай» мүрысөө үүсхэһэн Л. Г. Ювженкын бригада малтажа, Кузбасста үзэгдөөгүй амжалта туйлаа. Бригадын 40 гэшүүнэй тус бүхэниинь горнягуудай бүхы мэргэжэлые шудалһан байха юм.

КЫЗЫЛ. Жэлэй эхинһээ хойшо Тувын горнягууд 350 мянган тонно хямда сэнтэй түлишэ хэрэглэгшэдтэнь ябуулаа, тэрэнэй 55 мянган тоннонь түсэбһөө гадуур малтагдаһан байна.

ЧЕРЕМХОВО. Гурбадахи шахтын бригадир, коммунист, Октябриин Революциин орденой кавалер Пётр Литвиненкын нэрэ горнягуудта һайн мэдээжэ юм. Нарин мүртэй техникые шуһалхадаа, тэрэнэй бригада Черемховско бассейндэ «мянгатанай» хүдэлөөндэ түрүүшүүлэй нэгэн боложо оролсоһон байна. Август һарада сүүдхэдээ дунда зэргээр 1.060 тонно, зарим үдэрнүүдтэ 1200 ба дээшэшье тонно түлишэ малтадаг байгаа.

Ажалшадай амаралта тухай профсоюзуудай оролдолго

Мүнөө жэлдэ профсоюзуудай туһаламжатайгаар 89 миллион ажалшад амарха, бэеынгээ элүүрые бэхижүүлхэ байна. Совет ба химиин журналистнуудта зорюулан, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэблэлэй таһагай ба ВЦСПС-эй һаяхан эмхидхэһэн пресс-конференци дээрэ энээн тухай мэдээсэгдэһэн байна.

Амаралтые зүбөөр, бүри һайнаар эмхидхэхэ гээшэ совет хүнүүдэй шадабари ба үүсхэл эдэбхиие али бүхы талаарнь хүгжөөлгэдэ тааруу эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно гээд КПСС-эй XXIV съезд дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ һэн. Хүн зоной бодото олзын дээшэлэлгэ хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай, тэдэнэй бүлэнэрэй курортнуудта, амаралтын байшангуудта ошохо, туристическэ аяншалгануудта гараха ехэ арга боломжо нээжэ үгэнэ.

Ажалшадай, тэдэнэй бүлын гэшүүдэй амаралта эмхидхэхэ материальна баазые саашадань хүгжөөхын тулада үнгэрһэн табан жэлдэ совет профсоюзууд миллиард үлүүтэй түхэриг гаргашалаа.

Профсоюзуудай экскурсионно организацинууд 52 миллион ажалшадые мүнөө хангана.

(ТАСС-ай корр.).

КПСС-эй райкомой пленум

КПСС-эй Советскэ райкомой пленум боложо эмхидхэлэй асуудал шиидхэбэ. Ондоо ажалда оройонтойнь дашарамдуулан, партиин райкомой нэгэдэхи секретариин уялгаһаа нүхэр Ф. И. Ченкиров сүлөөлэгдөө. КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **С. Н. Булдаев** һунгагдаа.

Пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **К. М. Продайвода,** партиин обкомой бюрогой гэшүүн, партиин Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. М. Беляков** хабаадалсаба.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ВОРОШИЛОВГРАДАЙ ГҮРЭНЭЙ ХҮГЖЭМТЭ ДРАМЫН УКРАИН ТЕАТРАЙ КОЛЛЕКТИВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

1971 оной зунай гастролиин үедэ Буряадай АССР-эй ажалшадые культурнаар хангаһанайнь түлөө Ворошиловградай гүрэнэй хүгжэмтэ драмын украин театрай коллективые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. СЫРЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной августын 30.

...ЖАХЫДАА ТҮРҮҮЛНЭ

...гай һү һаалиин гүүртэ... ...жэлэй туршада 51.400 ...р һү һааха түсэбтэй юм. ...уялгаяа бодото дээрэнь ...н тулада ажахынуудай ...зунай үедэ ехэ һүнэй ...түсэлөө үргэлжэлүүл... ...Мүнөө тэдэнэй нэгэн боло... ...онгын совхозой Толгойн ...гүүртын малшад тухай ...дуран хүрэнэ.

...хабар байхада, Хүхэ... ...Толгойн фермэнүүдые ...жэ, Буда-Ханда Дараевна ...ые бригадираар таби... ...Буда-Ханда Дараевна ...аһанһаа хойшо колхозой ...ябаһан, дүй дүршэл ехэ... ...й нэгэн. Үнгэрэгшэ та... ...жэлэй туршада ажалдаа ам... ...туйлаһанайнгаа түлөө ...риин Революциин орде... ...шагнагдаа һэн.

...сагһаа хойшо үдэр хо... ...хойно хойноһоо үнгэржэ, ...һара гаража ерэбэ. То... ...ороһон һүнэй гүүртын до... ...дүн хаража үзэхэдэ, ...шад урдаа табиһан зорил... ...амжалтатайгаар дүүргэжэ ...мэдүүлээ. Энээниие ...хын тулада нэгэ хэды ...гуримта хаража үзэе. Тол... ...фермынхид мүнөө жэлдэ ...центнер һү һааха түсэбтэй ...энэ жэлэй эхинһээ ...тэдэнэр 2007 центнер һү ...байна. Энэ жэлэй түсэ... ...дүүргэлтэ 75 процент бо... ...һаалишад июль һарада ...һү тушааха уялгаяа 143 ...ээр дүүргээ. Малшад ...даабари 12 хоног ...дүүргээд, сентябрнин түсэ... ...хүдэлжэ байнхай.

...түрүүшын алхамууд, ...амжалта тус фермын һаа... ...өөрөө ерээ бэшэ. Ажа... ...эмхидхэжэ, бултадаа ...гэдээр хүдэлмэреэ ябуул... ...иимэ амжалта туйлаа...

— Манай фермэдэ дүй дүршэлтэй, урагшаа һанаатай зон хүдэлдэг юм,— гэжэ Буда-Ханда Дараевна омогорхон хөөрэнэ. — Иимэ хүнүүдээр хүдэлхэдэшье урматай, ажалшье бүтээсэтэй байдаг.

Надежда Галсанова арбан табан жэлэй урда тээ мал ажалда хүдэлжэ эхилһэн намтартай. Надя бишыхан басаган ябахадаа эхэдээ туһалдаг, энэ тэрэ юумыень жэншэдгүй хээд орхигшо һэн. Уданшьегүй Надя өөрөө һаалишан боложо, колхозой хорёод үнеэ даажа абаа бэлэй. Залуу басаган дүршэл ехэтэй һаалишадаар хөөрэлдэдэг, түрүү онол арга ажлдаа нэбтэрүүлхыс оролдодог гуримтай һэн. Тэрэ гэһээр олохон жэлнүүд үнгэрөө. Мүнөө Надежда Галсанова аймагай түрүү һаалишадай зэргэдэ батаар ороо. Энэ жэлдэ һаалишанай үбсүүндэ Ажалай Улаан Тугай орден яларaa. Мүнөө Надежда Галсанова үнеэн бүриһөө 1145 килограмм һү һаагаад байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1500 килограмм абаһан юм.

— Юрэдөө мүнөө жэл үнеэн бүриһөө 1700 килограмм һүн абтаха байха,—гээд, Галсанова мэдүүлнэ. — Ехэ һүнэй түлөө яһала оролдоно гээшэбди.

Бальжима Мархасаевае ажал дээрэнь хараа һаа, табяад наһанай хүн гэжэ огто һанахагүйт. Залуушуулһаа багаханшье гээгдэдэггүй, хододоо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг. Юуб гэхэдэ, энэ нүхэрнай дүршэл ехэтэй, урагшаа һанаатай хүн ха юм. Мүн лэ Дагмидма Цыренжапова, Балма Батомункуева, Цырма Цыденжапова болон бусадшье олохон жэлдэ һаалишанаар хүдэлһэн, түрүүшүүлэй зэргэдэ хододоо ябахые оролдодог хүнүүд байха. Эдэнэр бултадаа долоо һара соо үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа дээшэ һү һаанхай.

Зунай һарада һү ехээр абаха гэһэн социалис мүрысөөндэ оролсоһон Толгойн һаалишад саашанхи ехэ зорилгонуудаа бэелүүлхые шармайн ажаллана. Эдэ үдэрнүүдтэ үнеэдээ гурба дахин һаагаад, һүниндөө адуулна. Үхэр адуулагшад наһатай малшад Балдан-Доржо Бадмацыренов, Григорий Самокрутов гэгшэд өөһэдынгөө ажалда үнэн сэхээр хандажа, хамтын амжалтада горитой хубитаяа оруулна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүнөө һаалишад малдаа түгэс хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ байна. Малшад 1500 центнер һайн шанартай үбһэ бэлдээ. Тэжээл бэлэдхэлгэ үргэлжэлһөөр.

Иигэжэ Толгойн һаалишад ажал хүдэлмэреэ урагшатайгаар ябуулжа, бусадта үльгэр жэшээ харуулна. Мүнөө тэдэнэр һү һааха жэлэйнгээ түсэбые Октябриин революциин 54 жэлэй ойн үдэртэ дүүргэхые шиидээд, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байнхай.

Л. ГОМБОЕВ.

ГИЛЬБЭРЭ ГОЛОЙ СААНА

ФОТО-РЕПОРТАЖ

ГИЛЬБЭРЭ голой саана, Харгана гэжэ нютагта, «Коммунизм» колхозой нэгэдэхи отделениин сабшалан хабтайн нэмжыдэг. Эндэ луговодууд Доржо Дашинимаев, Бимба Жалсараев гэгшэд эртэ хабарһаа эхилээд эршэтэ ажалаа захалһан юм. Мүнөө Дэмбрэл Будажаповна Раднаевагай звено энэ сабшалан дээрэһээ үбһэ хуряажа байнхай.

Звеногой коллектив багаханшье һаа, эбтэй этэйгээр ажаллажа, ехэ хүдэлмэри хэнэ. Звеногой гэшүүд шэмэтэ тэжээл бэлдэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Тойроод харахада, нюдэ баясуулна: хэдэн арбаад һүринүүд табигданхай.

Луговод Дашинимаевай участогта 2240 центнер үбһэн сомогдоо. Иигэжэ тэжээл бэлдэгшэд түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Гэхэтэй хамта, үшөө 100 гаран центнер үбһэ тэжээл бэлдэхэ аабзабди гэжэ звеное даагша Раднаева батаар этигэнги. Жалсараевай участок дээрэ мүн лэ эды шэнээн бүдүүн тэжээл бэлдэгдэхээр хараалагдана.

Бимба Максарович Жалсараев сэдьхэлээ ехээр хүдэлнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, хүршэнь тэжээл бэлдэлгээ дүүргэжэ байхадань, тэрэнэй участогта үшөөл ехэ хүдэлмэри үлөөд байнхай. Гэбэшье дүй дүршэлтэй луговод ойрын үдэрнүүдтэ ажал хэрэгээ гүйсэд дүүргэхые шармайн оролдоно. Энэ талаар Дэмбрэл Будажаповна Раднаевагай звено ехэ туһа нэмэри хэхэ бшуу.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: луговод Б. М. Жалсараев, тракторист Баяр Базаров, звеное даагша Д. Б. Раднаева, һүри хаягша Михаил Кокорин гэгшэд ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

Звеное даагша Дэмбрэл Будажаповна Раднаева, луговод Бимба Максарович Жалсараев.

Үбһэ хуряалга гүйсэд оньһожоруулагданхай.

И. НИКОЛАЕВАЙ фототекст.

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ—ЗУРГАА ҺАРА СОО

Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо ехэ һүнэй түлөө тэмсэл түлэг дундаа ябажа байна. 9-дэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ тус ажахын малшад иимэ түсэб хараалһан юм: 12500 центнер һү һаажа, 5300 центнерыень гүрэндөө худалдаха, тэрээнһээ гадна 3700 центнер һү түсэбһөө гадуур тушаалсаха. Энэ түсэб дүүргэхын түлөө малшад горитой тэмсэл ябуулна бшуу.

Тиихэдэ колхозой партийна организаци агитаторнуудаа эмхидхэн, холын гүүртэ дээрэ байһан һаалишадые олоной ажабайдалһаа гээгдэхүүлхэгүйе оролдоно. Тиин уласхоорондын байдал болон үйлэдбэриин бусад һалбари ба һаалиин гүүртэнүүдэй амжалта тухай лекци, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг байна.

Байгша ондо Хара-Уһанай малшадта 200 һууритай шэнэ клуб баригдажа үгтөө һэн. Тэндэнь ходо кинофильм харуулагдана. Заримдаа соёлшодшье айлшалжа ерэдэг. Тиихэдэ үхибүүдэй яслисадай нээгдэһэниинь малшадта ехэл һайн болонхой.

Һарын арбан хоногто түрүүлһэн һаалишан бүхэнэй хүндэлэлдэ Улаан туг хиидхүүлхэ тухай шиидхэбэри зунай эхиндэ абтаһан. Энэ һайхан соло хүндэдэ колхозой үнинэй һаалишан Самоцо Яковлевна Цыренова түрүүлэн хүртөө бэлэй.

Малшадай дунда һү һааляр дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн арбан хоног бүри гаргагдажа, түрүүшүүлдэ дамжуулгын Улаан туг болон мүнгэн шан барюулагдана.

Ехэ һү һаахын түлөө тэмсэл үргэнөөр ябуулһан Хара-Уһанай һаалишад гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа колхозойнгоо правлени болон парткомдо һая мэдээсэбэ. Жэлэйнгээ түсэб хахад жэл соо 113 процент дүүргэһэн Уланай һаалишадта алдар соло, ажалай ехэ баяр ерэбэ. Социалис мүрысөөндэ хододоо илажа ябаһан һаалишад Самоцо Цыренова, Дулсан Лусалова, Цыцык Аюшеева, Очирма Пиртанова, Татьяна Жамбалова, Клара Гармаева болон бусад ёһотойл үльгэр жэшээ харуулан хүдэлмэрилөө. Гүрэндэ түсэбһөө гадуур ехэ һү тушаахын түлөө Уланай малшад мүрысэнэ.

Г. БАДМАЕВ.

Улаан-Үдын электро-заhабарилгын заводой коллектив хүдөө ажахын хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньhожоруулха талаар нилээд ехэ ажал хэжэ байдаг юм. Энэ талаар заводой ажалшад 8 hарынгаа түсэбые болзорhоонь урид дүүргэнхэй. Заводой коллективэй дунда дэлгэрhэн социалис мурысөөндэ коммунист Анна Михайловна Котельникова эрхимлэжэ ябана. Энэ нүхэр мүнөө ноябрь hарын түсэбөөр ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. М. Котельникова.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Манай колхозой ажахын гол hалбари мал ажал юм. Жэлдээ абадаг бүхы олзо оршын 72 — 76 процентнь энэ hалбариhаа ородог. Энэ hалбари соогоо хонин ажал, мяха hүнэй мал үсхэбэрилгые манайда баримталан хүгжөөдэг юм. Байгаалиимнай эрхэ байдал хони, мяха-hүнэй мал үсхэбэрилхэдэ ехэ таарамжатай.

Партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй хараалhанай ёhoop, 1971—1975 онуудта манай колхоздо мал ажалhаа абаха продукциин даабари тогтоогдонхой. 1970 онойхидо орходоо 1975 ондо манай колхоз мяха 43, hү — 37, ноохо — 47, таряа — 43,5 процентээр ехээр абадаг болохо, гүрэндэ мяха — 37, hү — 41, ноохо — 47 процентээр ехээр худалдаха хараатай юм.

Шэнэ табан жэлэй даабаринууд партийна суглаан дээрэ, мүн колхозниигуудай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, нютагай арга боломжонуудые хараадаа абан, хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа hэн.

Табан жэлэй түсэбэй хараа хэмжээнүүдые бэелүүлхэ хэрэг ажалшадай хүсэл зоригhоо, тэдэнэрэй эдэбхи үүсхэлhээ, абаhан уялгануудаа бэелүүлхэ хэрэгтэнь хүн зониие элсүүлжэ шадаhанhаамнай болохо байна ха юм. Манай колхоздо 37 отара, тэрэ тоодо эхэ хонидой 21 отара, hү hаалиин 3 фермэ, hурай үхэрэй 10 гүүртэ бии юм. Эдээндэ олон малшад хүдэлжэ байнхай. Тэдээндээ гол анхаралаа хандуулдаг гээшэбди. Нэн түрүүн жэлэй дүрбэн сагта эдэнэрэй алибаа эрилтыень бүри мүhэн хангахын тулада оролдогдоно. Энээндэ таарамжатай арга комплексноор хангалга болоно. Тодорхойлон хэлэбэл, политинформатор гү, али лектор, медик, соёлой хүдэлмэрилэгшэд (библиотекарь, уран hайханай кружогойхид, нүүдэл кино) ябалсана. Тиихэдэ автолавка, зоной эрилтэ хангадаг автобус өөhэдынгөө графигаар малшад дээгүүр ябажа байдаг гуримтай.

АНХАРХА ЗОМНАЙ—МАЛША[illegible]

Колхозой парткомой секретарь гү, али колхозой түрүүлэгшэ, үтышье хадаа партийна эхин организацинуудай секретарьнар, комсомолой комитедэй секретарь иимэ хангалгын поездые хүтэлбэриидэг юм. Тусгаар тогтоогдоhон туримай ёhoop иимэ поезд hарадаа хоёр удаа малшадые хангадаг. Автобусой ябаха сагые бүхы малшад мэдэжэ байдаг. Хонишодой отарада ерээд, библиотекарь номуудые hэлгэдэг, медигүүд хүнүүдэй бэе үзэдэг, соёлшод харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые шэнэлдэг юм. Хурьга абалгын бюллетень арбан хоног соо нэгэ удаа гаргагдана. «Мүнөөдэр хэн түрүүлнэб?», «Түрүү хонишодто алдар соло» гэхэ мэтын зураглаhан хуудаhанууд гаргагдадаг юм.

Хонишодой бригада бүхэндэ культбаза түхеэрэгдэнхэй. Хонишодой бригадын уялга, аймагай, колхозой социалис мурысөөнэй дүримүүд, бюллетеньнүүд, үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд, түсэбтэ даабари гэхэ мэтэнүүдые эндэ хаража болоно. Мүн радиоприёмнигууд, шатар, даамууд, домино, нүүдэл библиотекэ, мэргэжэлтэдэй зүбшэлэй стенд гэхэ мэтэнүүд эндэ байдаг даа. Үбэлдөө ажалай hүүлээр үдэшэлэн бүхы хонишод, хурьгашадые культбазада суглуулжа, концерт табидаг, кинофильм харуулдаг гуримтайбди. Зунай сагта миин лэ газаа сугларжа, наада концерт, кино харадаг юм. Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдые культурна талаhаань хангаха тухайда богонёор тогтобобди.

Партийна организациин ябуулдаг политическэ хүдэлмэри гээшэ үйлэдбэриин коллективүүдэй абаhан социалис уялгануудаа, түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхэ хэрэгтэ шэглүүлэгдэhэн байха ёhотой ааб даа. Ажалшадай дунда ябуулдаг үзэл сурталай хүдэлмэри шангадхаха, нэн түрүүн хүн зоной эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ, коммунис үзэл бодол нэбтэрүүлгэ hайжаруулха, мүнөө шиидхэжэ байгаа тодорхой зорилтонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ олониитын хүсэл эрмэлзэл элсүүлхэ шухала гэжэ КПСС-эй XXIV съезд партийна организацинуудай анхарал хандуулhан байна.

Политическэ, хүмүүжүүлгын иимэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ партиин XXIV съездын документнүүд ехэ удха шанартай. Манай съездын удха шанар болон шиидхэбэринүүдые ажалшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулха гээшэ партиин ойрын сагта ябуулха пропагандистска болон ойлгууламжын хүдэлмэридэ гол hуури эзэлхэ ёhотой гэжэ КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хэhэн тоосоото элидхэл соогоо нүхэр Л. И. Брежнев хэлээ hэн.

Энэ заабариие үндэhэ болгон, манай политинформаторнууд КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые, республикын, аймагайнгаа, колхозойнгоо наймадахи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүдые хөөрэлдөөндөө үргэнөөр хэрэглэдэг юм.

Партиин XXIV съездын материалнуудые олониитэдэ ойлгуулха хүдэлмэри ябуулхын тулада КПСС-эй райком манай колхоздо эрхим политинформаторнуудые эльгээгээ hэн. Эдэнэрынь соёлой байшанда, клубуудта хөөрэлдөөнүүдые хээ, автопоездоор малшад дээгүүр ябалсаа. Жэшээнь, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Н. Ц. Очиров манай колхозой Гэгээтын отделениин хонишодто ошожо, съездын материалнуудаар хөөрэлдөө хээ. В. М. Клочихин Наринай хонишодто, нүхэр Тугнинов Баян нютагай хонишодто ошожо, хөөрэлдөө хэhэн байна. Үйлэдбэриин участогуудай бүхы коллективүүдтэ иимэ хөөрэлдөөн, лекцинүүд хэгдэнхэй.

Политинформатор хөөрэлдөөгөө яажа хэнэб гэхэдэ, улас түрын шухала хэрэг үйлэнүүд тухай, парти, правительствын шухала тогтоолнууд тухай, республикынгаа hонинууд тухай, партиин райкомой, аймгүйсэдкомой, колхозойнгоо, бригадынгаа hонинуудые зондо хөөрэжэ үгэнэ. Удаань мэргэжэлтэд гү, али бригадир үгэ хэлэдэг, хүдэлмэриингөө дүнгүүдые нүхэдтөө дуулгадаг юм.

Малшадые иигэжэ комплексно аргаар хангахадаа, ойлгууламжын, соёлой хүдэлмэри ябуулхаhаа гадна, мүн бригадын ажалай мурысөөнэй дүнгүүд тухайда зүбшэдэг, дутуу дунданууд тухайдаа хөөрэлдэдэг, тэдэниие зайсуулха хэмжээнүүдые хараалдаг байнабди.

Малшадта газетэ, журнал саг соогоо хүргэгдэдэг. Энэ зорилгоор тусгаар хүниие баридагбди. hү hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые хангалга хонишодhоо нэгэ бага ондоошог юм. hарадаа хоёр удаа эдээниие хангадаг гуримтайбди. hара бүриин 7-до сугларжа, фермын хүдэлмэриин үнгэрhэн hарын дүн гаргагдадаг, энээн дээрээ политинформатор уласхоорондын байдалаар, КПСС-эй XXIV съездын материалаар хөөрэлдөө хэдэг гээшэ. hарын 20-до хоёрдохи уул[illegible] лекци уншуулдаг, ки[illegible] даг байнабди.

Үзэл сурталай, соё[illegible] рын талаар малшадые [illegible] дэлмэри гол түлэб ни[illegible] лагдана. Тиин энээнэй[illegible] үрэ, харюунь яhала [illegible] гэжэ тэмдэглэмээр. Э[illegible] нээ батадхахын тулада [illegible] шээ дурдая. Хэрбээ 19[illegible] июниин 1-нэй мэдээ[illegible] хонишод (100 эхэ хо[illegible] hөө 100 хурьга аба[illegible] байгаа hаа, энэ жэл[illegible] дүн туйлагшадай тоо[illegible] малай гарзалха яба[illegible]

Манай колхоз гүрэн[illegible] далдаха хахад жэлэй[illegible] июниин 20-до дүүрг[illegible] энэ үеынхидэ орходоо [illegible] нер hү түсэбhөө газуу[illegible] Мяха абаха түсэб 102[illegible] 109 процент дүүргэ[illegible] Үбhэ тэжээл бэлэдха[illegible] дундаа ябуулагдажа [illegible] хүдэлмэридэ 27 звен[illegible] С. Ф. Таракановски[illegible] рилдэг звено колхоз [illegible] рүүлжэ ябана. Колхоз[illegible] ни, партком энэ звен[illegible] үгөө.

Үбhэ тэжээл бэлэдха[illegible] социалис мурысөөнэй [illegible] хөогдонхой, дүнгүүдынь [illegible] соо нэгэ дахин гарга[illegible] най соёлшод, үзэл [illegible] мүн лэ үбhэшэдэй з[illegible] ходо ябажа, хөөрэлдө[illegible] церт наада табина, ки[illegible] на. Мүнөө таряа хур[illegible] бэ. Үбhэ тэжээл бэлэдх[illegible] гаса хуряалгын үедэ [illegible] талшад, соёлшод [illegible] хамта отол ябалсажа [illegible] дэлхэ сагтань өөhэдө[illegible] шамажа, ажал хэлсэ[illegible] гөөшье хүдэлмэри хэ[illegible] гэнгүй аргагүй. Хамт[illegible] гидаха угаа харюусал[illegible] ороо.

С. ЧОН[illegible]
Зэдын аймагай [illegible] нэрэмжэтэ ко[illegible] парткомой сек[illegible]

КОММУНИСТНУУДАЙ ХАБААДАЛСАХА ХЭРЭГ

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1969 оной) пленум дээрэ партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев элидхэл хэхэдээ нигэжэ хэлээ hэн: «Хүдөө ажахын мүнөөнэйшье, ерэхэ үеыншье байдал техникээр хангалгатай сэхэ холбоотой. Тиимэhээ тэрэниие үргэлжэдэнь оньhожоруулха хэрэгтэ шэлжэн оролгые улам хурдадхаха шухала болоно. Ингэжэл ажалай бүтээсэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг олзо дээшэлүүлхэ ушартайбди».

hаяхан КПСС-эй обкомой пленум боложо, «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй ёhoop хүдөө ажахын үйлэдбэриие үргэлжэдэнь оньhожоруулха ба культурна бэлшээри байгуулха хэмжээнүүд тухай» асуудал зүбшэн хэлсээ.

Энэ талаар юун хэгдэнэб, саашадаа ямар зорилго табигданаб гэхэ мэтэ асуудалтайгаар манай корреспондент Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын парткомой секретарь нүхэр Р. М. Полусуровта хандаба. Асуудал, харюунуудынь доро толилогдоно.

Асуудал: газар таряалан болон мал ажалдахи хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньhожоруулха талаар юун хэгдэнэ гээшэб, ямар анхарал хандуулагданаб?

Харюу: Энэ асуудал ажахын парткомой, отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудай анхаралда хододоо байдаг юм. Каленово тосхондохи II отделениин парторганизаци (секретариинь Василий Федорович Титов) hаалиин фермэ дээрэ механическа аргаар үнеэдые hаадаг болохо тухай асуудал коммунистнуудай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэhэн юм. Мүнөө шэнэ арга хүсэд нэбтэрүүлэгдээ гэхэдэ болоно. Гадна эндэхи гахайн фермэ дээрэ гахай шахан таргалуулха шэнэ байра ашаглалгада үгтэнхэй. Тэжээл буйлуулга, кормушкануудта тараалгань хүсэд оньhожоруулагданхай.

Тэрэшэлэн гурбадахи отделениин хоёрдохи МТФ дээрэ үнеэд механическа аргаар hаагдана.

Таряан ажал абажа харабал, эндэ бүхы тооной хүдэлмэринь машина, техникын хүсөөр бүтээгдэнэ. Ороohоной тоог дээрэ эрхим шанартай үрэhэ илгаха, хатааха поточно лини хүдэлдэг. Минеральна үтэгжүүлгэ тараалга оньhожоруулагдаhаар хоёр жэл болобо. Жэлhээ жэлдэ ороohо таряа ехээр абадаг болоhон дээрэhээ тэрэнээ хатааха, хадагалха түхеэрэлгэ, складууд дуталдажа эхилээ. Тиимэhээ мүнөө үедэ ГДР-hээ ерэhэн шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдожо байна. Түмэр 8 башнитай юм. Нэгэ башнидань 40—50 тонно шиигтэй нойтон ороohо хэээд, 4—5 үдэрэй туршада кондицидань хүрэтэр хатааха аргатай. Энэ шухала хүдэлмэреэ ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ ёhотойбди.

Тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ оньhожоруулагдамал звенонууд ажаллана, витаминтай гурил таталга, сенаж даралга оньhожоруулагдаа.

Малай фермэ, байрануудаар бусадшье жэжэ божо хүдэлмэри оньhожоруулхые оролдонобди. Үбэлэй сагта тугалай байра дулаасуулха электрическэ радиаторнууд ухаалан зохёогдоо. Ерэхэ үбэл гурбан байра иимэ аргаар дулаасуулагдаха юм.

Асуудал: Ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулга дээрэ хэд ажаллана гээшэб, гол түлэб хэнэй хүсөөр хэгдэнэб?

Харюу: Ехэ комплексно оньhожоруулга хэхэдээ, жэшээлбэл, үнеэ hааха түхеэрэлгэнүүдые тодхохо гэхэ мэтэдэ «Сельхозтехника» нэгэдэлhээ хабсаргагшадые уринабди. Теэд гол найдабаримнай манай өөhэдымнай механигууд, слесарьнүүд, урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод болоно.

Ажахымнай дэргэдэ эмхидхэгдэhэн ВОИР-ай эхин эмхи эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй. КПСС-эй гэшүүн, машинно-тракторна мастерскойн партийна эхин организациин секретарь Анатолий Михайлович Бояркин энэ эмхиие хүтэлбэрилдэг юм. Урлан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой хэхэ ажалай түсэб квартал бүхэндэ табигдажа, партком ба рабочкомой хамтын заседани дээрэ баталагдадаг.

Урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшоднай гурбан творческо бүлэгтэ хубаарилагданхай. Нэгэ бүлэгынь таряан ажалдахи, нүгөөдэнь мал ажалдахи, гурбадахинь бусад ажал оньhожоруулха асуудалнуудые даажа абаад, hанамжа дурадхалынь суглуулжа, мэдэжэ абадаг юм. hүүлээрнь өөhэдөө сугларжа хэхэ ажалаа тодорхойлжо, хоорондоо хубаана.

Бэрхэ, эдэбхитэй урлан нарижуулагшадай дундаhаа коммунистнууд А. С. Мокроусов, В. Н. Сальников болон бусадые нэрлэмээр. Үнгэрhэн түсэбтэ наймадахи табан жэлэй туршада эдэнэр 180 үнэтэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ 71 мянган түхэриг алмаха арга олгоо бэлэй. Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжожо, байгша ондо 50 мянган түхэриг алмаха дурадхалнуудые нэбтэрүүлхэ гэжэ шиидэбэ.

Асуудал: Саашанхи хараа түсэбтнай ямар гээшэб?

Харюу: КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэй танилсаад, шэнэ табан жэлдэ ажахыгаа хүгжөөхэ комплексно түсэб табигдаа hэн. Энэ түсэбэй проект түрүүшээр бригада, фермэнүүдэй үйлэдбэриин зүблөөнүүд дээрэ, отделенинүүдэй партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, hүүлээрнь ажахын коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ баталагдаа.

Ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулха хэрэгтэ сэхэн анхарал хандуулагдаа. Энэмнай коммунистнуудай сэхэ хамааралсаха, оролсохо хэрэг ха юм. 400, 600 үнеэдэй байха хүсэд оньhожоруулагдаhан 2, 2900 хонидой нэгэ байра баригдахаар хараалагдана. Нэгэн доро 1500 гахай шахаха байра, комбинированна тэжээл үйлэдбэрилхэ цех, хартаабха илгаха оньhожоруулагдамал пункт баригдажа ашаглалгада үгтэхэ.

Гадна ороohоной тоог дээрэ, МТМ-дэ шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдохо, бусадшье хэмжээнүүд абтаха. Хараалhан, түсэблэhэнөө бэелүүлхэ гээшэ манай ажахын коммунистнуудай нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Украинын ССР-эй Жданов хотодохи «Азовсталь» гэжэ заводой «3600» гэhэн прокатна станай барилгада хүдэлмэрилдэг хабсаргагшадай бригада. Энэ бригада ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйлажа, бусадта үлгэр жэшээ харуулна.

АПН-эй фото.

ХЯАГТЫН АЙМАГТА

ХЭЛЭhЭН ҮГЭДӨӨ ХҮР[illegible]

Аймагай ажахынууд хурьгадые эхэhээнь hалгааха хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Жэшээлхэдэ, Хяагтын совхозой ахалагша хонишон Бадмацу Жамсарановна Тодорхоева эхэhээнь hалгааха үе болотор хурьгадай шэгнүүрые 18 килограммда хүргэхэ түсэбтэй hэн. Зүгөөр ахалагша хонишон 23 килограмм шэгнүүртэйгээр хурьган бүхэнөө тушаахабди гэhэн дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаhан юм. Мүнөө, эхэhээнь хурьгадые hалгааха үеын хүрэжэ ерэхэдэ, тус бүхэнэйнь шэгнүүр 26,5 килограммда хүрөөд байба.

Мүн тус совхозой ахал[illegible] нишон Петр Шагжиев [illegible] дээсэл дуулгаа. Тэрэ[illegible] отара түрүүшынхэе түр[illegible] хонидhоо үнгэрэгшэ нам[illegible] дүүлэгдэhэн юм. Тиин [illegible] хурьга абажа, бүтэн [illegible] түлжүүлээ. Энэ отарын [illegible] хурьган бүхэнэйнгөө ш[illegible] 19 килограммда хүргэ[illegible] үгэеэ үгөө hэн. Эхэhээ[illegible] даа hалгаахынгаа урда [illegible] залуу малаа шэгнэжэ үзэ[illegible] ган бүхэнэйнь шэгнүүр ду[illegible] гээр 23,5 килограмм та[illegible]

ЭБТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАНА

Хүдэриин совхозой малшад сэлэнгынхидэй уряада харюу болгон, социалис мурысөөндэ оролсожо, малаа шахан таргалуулхын түлөө аhан шадалаараа оролдоно.

Совхозой дүрбэдэхи отделениин мал шахан таргалуулдаг гүүртэ Ашун гэжэ газарта байрлаhан юм. Аха дүүнэр Николай, Иван Романович Нечаевтан, Петр Яковлевич Макаров, Федор Осипович Протасов эндэ хүдэлнэ. Энэ багахан коллектив эбтэй эетэйгээр ажалладаг юм.

Мал адуулагшад гүрэндэ тушаагдаха 393 бүрүү ха[illegible] дые харууhалдаг. Тэдэнэ[illegible] рэй туршада бүхы малай[illegible] нүүрые 303 центнерээ[illegible] гэхэ гү, али тус бүхэн[illegible] нүүрые суудхадаа 976 [illegible] нэмээhэн байна. Июль h[illegible] бүхэнэйнгөө шэгнүүрые с[illegible] дунда зэргээр 1710 грам[illegible] мээжэ шадаhан байха ю[illegible]

Энэ гүүртын малшад [illegible] тушааха үе болотор [illegible] шэгнүүр суудхадаа 1100[illegible] граммаар нэмээхэбди гэh[illegible] абаа.

К. ХАЛТА[illegible]

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭЛ ХЭРЭГТЭ

hүүлэй үедэ хүтэлбэрилгые hайжаруулгын арга боломжонууд нилээд ехээр үргэдөө. Энэ хадаа манай кадрнуудай, үргэн ниитэ арад зоной эрдэм болон мэргэжэл шадабариин hайжарhантай, хүтэлбэрилгын болон электронно-тоололгынн техникын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байhантай холбоотой.

(КПСС-эй XXIV съезд дээрэ Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэлhээ).

hүүлэй табан жэлэй туршада хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабариень дээшэлүүлжэ, түрүү дүй дүршэлдэ, шэнэ онол аргада hургаха талаар республика доторнай горитойхон хүдэлмэри ябуулагдаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Энэ хугасаа соо Буряадай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулида бүхыдөө 3109 хүн hуралсажа гараhан байна. Тэрэ тоодо 205 отделениие эрхилэгшэд, үйлэдбэриин болон тракторно-таряан ажалай бригадануудай 455 бригадир, 234 гүүртые даагша мэргэжэлээ дээшэлүүлээ.

Энэ үнгэрhэн үе соо партийна, совет органуудай хүтэлбэри доро хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ манай hургуули колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые hургаха талаар бага бэшэ дүршэhэн юм. Эндэ hуралсагшад гансашье хэшээлдэ hуужа шагнадаг бэшэ, мүн республикынгаа түрүү ажахынуудаар үйлэдбэриин аяншалга хэжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ түрүү технологиень шудалдаг, зэргэсүүлэн шэнжэлдэг заншалтай. Гадна шудалhан мэргэжэлээ, түрүү аргануудаа үйлэдбэри дээрэ шадамар бэрхээр хэрэглэхынь тула hурагшадта дадал олгодог, ажаллуулдаг байнабди. Тэрэшэлэн энэ hургуулида hуралсахаар ерэhэн отделениие эрхилэгшэд, бригадирнууд, гүүртые даагшанар дүй дүршэлөө өөhэд дундаа халан абалсадаг, хүдөө ажахын үйлэдбэриие эмхидхэхэ олон удхатай хэшээлнүүд үнгэргэгдэдэг байна. Тиихэдэ хүдөө ажахын эрдэмтэд, колхоз, совхозуудай түрүүшүүл, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд hуралсагшадтамнай лекци уншажа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхөөр уригдадаг юм. Ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй үйлэдбэриин зүблөөнүүд хадаа hүүлэй үедэ hуралсалдамнай горитойхон нүлөө үзүүлдэг болонхой. Иимэ зүблөөнүүдые үнгэргэхэhөө урид бидэ нилээд бэлэдхэл хэдэгбди.

Үнгэрhэн энэ хугасаа соо зургаан иимэ зүблөөн болоhон байна. Энээниие hуралсагшад болон багшанарнай ехэтэ hонирхон шагнаhан юм. hара бүри hуралсахаяа шэнээр ерэгшэдтэ научно-техническэ мэдээсэлэй хүдэлмэрилэгшэд элидхэл, зүблөөнүүдые эмхидхэдэг заншалтай. Тэндэ түрүү дүй дүршэлэй, хүдөө ажахын эрдэм наукын туйлалтануудай шэнжэлэлгэнүүд мэдээсэгдэдэг юм.

Иигэжэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Буряадай hургуулида hуралсагшад түрүү дүй дүршэлэй, мүнөөнэй эрдэм наукын туйлалтануудые шудалhанай ашаар хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ технологи, химизаци, мелиораци, экономико, хүдөөгэй барилга эрхилхэ мэргэжэл шадабариа дээшэлүүлнэ гээшэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлгые улам үргэдхэхэ зорилготойгоор олон янзын мэргэжэлдэ hурган бэлдэхэ РСФСР-эй хүдөө ажахын министерствын главна управлени Ленинград хотодо hаяхан зүблөө үнгэргэhэн юм. Эндэ Автономито Совет Социалис Республиканууд хүдөө ажахын министерствэнүүдэй болон хизаар, областьнуудай хүдөө ажахын управленинүүдэй кадрнуудые бэлдэхэ таhагай начальнигууд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулинуудай директорнүүд, орлогшонор сугларhан байна. Энэ зүблөөн дээрэ гол түлэб хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулинуудай hуралсал шэнэдхэн hайжаруулха асуудал зүбшэн хэлсэгдээ hэн.

Энээнтэй дашарамдуулан хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ Буряадай hургуулиин байдал, мүн олон янзын мэргэжэлдэ hурган бэлдэхэ талаар ушардаг зарим дутагдалнууд тушаа тогтон хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Мүнөө үедэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ Буряадай hургуулида курсануудые мэргэжэлээрнь бүридхэлгэ аргагүй хүшэр болонхой. Ошоошо табан жэлэй туршада республикымнай колхоз, совхозуудай отделениие эрхилэгшэд, бригадирнууд, гүүртые даагшанар мэргэжэл шадабаря бултадаа дээшэлүүлжэ шадаагүй.

Энээниие усадхахын тула хүдөө хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ Буряадай hургуули курсануудые мэргэжэлээрнь бүридхэхэ олон аргануудые хэрэглэдэг болонхой. Тиин манай эндэ Калининска областиин арга бага хубилган нэбтэрүүлбэл, hайн лэ гэжэ hанагдана. Ушарынь хадаа, колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ табан жэлэй түсэб зохёоходоо ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй мэргэжэлээ хэзээ, ямар ондо дээшэлүүлхэ байhыень тодорхойлхо ёhотой. Тиигэбэл, курсада hуралсахаар ерэгшэд хэдыдэ мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ байhанаа мэдэжэ абаха байна бшуу. Харин отделениин эрхилэгшэдэй, бригадирнуудай, гүүртые даагшанарай мэргэжэл шадабаря дээшэлүүлхэ курсын болзор гурбан hараhаань hара хахадай гү, али хоёр hарын болзорто оруулжа, табан жэлэйнь алгасаа гурбан жэлдэ болгохо зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгые промышленна аргаар эмхидхэхэ мүнөө үеын научно-техническэ дэбжэлтын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа сагта хүдөө ажахын үйлэдбэридэ нилээд хубилалтанууд болоно гээшэ. Тусхайлан хэлэбэл, ажахынууднай жэл бүхэндэ шэнэ оньhон техникээр хангагдажа, ажалайнь эмхидхэлэй ба салин түлбэриин гуримууд хубилгагдана. Тиимэhээнь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэл шадабаряараа эдэ хубилалтануудые холо ахихаар бэеэ зэhэхэ хэрэгтэй бшуу.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлгые саашадань улам hайжаруулгада hуралсалай болон методическа хүдэлмэриие ашаг ехэтэйгээр ябуулга горитойхон нүлөө үзүүлхэ юм. Ушарынь хадаа эндэ ерэгшэд hуралсалайнгаа бүхы программа хоёр-гурбан hарын туршада шудалха болоно. Тиимэhээ hуралсалайнь түсэб энэл болзорто тааралдуулан зохёогдонхой байха ёhотой. Мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулинуудай hуралсалайнь, гурим ба эмхидхэлынь хүдөө ажахын техникумэйхидэл адляар зохёогдонхой тула энэ хараалагдаhан болзорынь программатайгаа тааралданагүй. Эндэ hуралсагшад гол түлэб хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгые промышленна аргаар эмхидхэхэ, ажахынгаа, мүн үйлэдбэриингөө подразделенинүүдэй экономическа шэнжэлэлгын гол шухала асуудалнуудые шиидхэжэ шадаха хабатай, мүнөө үеын эрдэм наукын туйлалтануудые hайн мэдэхэ бэлигтэй байха болоно. Гадна хүдөө ажахын үйлэдбэри хүтэлбэрилгые шэнэдхэн хубилгажа, научна аргаар эмхидхэхэ зэргэтэй. Тиимэhээ мэргэжэлээ дээшэлүүлхээр hуралсагшадай программын ехэнхи хубиень энэ асуудал эзэлхэ болоно.

Ажахынуудаар, гүүртэ, бригадануудаар, барилгын талмайнуудаар, промышленна комплекснуудаар ябажа, түрүү дүй дүршэл халан абалгые эмхидхэлгэ мүн лэ hуралсалай түсэбтэ оруулагдаха юм. Багша бүхэн дүй дүршэл, эрдэм наукын туйлалтануудые тайлбарилан ойлгуулхадаа нэн түрүүлэн өөрынгөө эрхэ байдалда хэрэглэхэ арга түхэлыень hайса бодомжолжо, түсэбтөө оруулха ёhотой. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулинуудтахи hуралсалай түсэбүүдые түргэн саг соо нэринаар шэнжэлжэ согсолхо хэрэгтэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулинуудай дүй дүршэлтэй багшанар, мэргэжэлтэд туhалалсаха зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, энээниие РСФСР-эй хүдөө ажахын министерствын hуралсалай методическа кабинедэй хүдэлмэрилэгшэд согсолон бэлдэжэ үрдинэгүй бшуу.

Саашадаа олон янзын мэргэжэлдэ hурган бэлдэхэ главна управлени хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулида шухаг болоhон hуралсалай жэшээтэ түсэбүүдэй суг-

«ЗҮБ ЛЭ ГЭЭШЭ!»

АРАДАЙ ҺУНГАМАЛНУУД

Долонгир харасатай туранхай хүн Улаан-Үдын шэлэй заводой профкомдо орожо ерэбэ. Нэриин, нягта янзатай, гудам һайнайшье һаа, бүри залаар харагдана. Зохидходохижо мэндэшэлээд, заводой заводой комитедэй түрүүлэгшэ Владимир Михайлович Попковой сүлөө орохые һууба. Тэрэнь аяншал газада амаралтаяа үнгэрөөхэ болоһон дүрбэн залуу хүдэлмэришэдтэ путёвконуудые олгоод:

— Һайн амаржа ерэгты. Бидэнэй горсоведэй залуушуулай хэрэг эрхилдэг саг үргэлжын комиссиин дурадхал ёһоор эльгээбэбди. Ниитын хүдэлмэридэ саашадаашье оролсожо ябыт даа! Сэхынь хэлэхэ гэбэл, манай заводой амаралтын газар багашаг, нэгэ доро орой гушан хүн амардаг, хүлеэжэ байгшад зон олон ха юм даа. Тиимэһээ залуушуулай амарха ондо бишье баяртайб. Жэшээ болгомоор эртнай бусад нүхэдтнай хүлеэжэ байха! — гэжэ хэлэбэ.

Хүбүүд урматай. Зүбынь зүб лэ ааб даа. Шэл шудхалгын цех соо халуун пеэшэнэй хажууда ажаллаха мүртөө үдэшын хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулида ябажа, арбадахи класс дүүргээ. Һүүлшынгээ эки байгаа һүүлээр тэдэнэр Сэлэнгын баруун бэеын 5-дахи километртэ оршодог айлнуудта абтахада, тэдэнние нэгэ хүдэлмэридэ гурбан һара соо үдэр һунигүй тэмдэглэгшэ шуу. Гэртэхиниинь Оноодо, Мухар-Шэбэртэ, Шэтэ, Кабанскда юм. Тиимэһээ гэртээ тараха байһан аад, газарта суг амаралтаяа үнгэрөөхэ болоһондоо баяртай.

Тэдэнэр гараха дээрээ нүхэр Попковто баярые хүргэбэ, тиигээд мүнөө саана һуугша хүнтэ гүйлэжэ, нүхэд янзаар бариха бэзэ һэн.

Попков т... эн тээшэ һонирхожо хараба. Тиихэдэнь мүнөө хүн:

— Би Гармаев гээшэлби даа. Эдэ хүбүүдэй хэрэгээр уржа тантай хөөрэлдөө һэмнайб. Юун хэрэгтэй ха юмта даа, — гэнэ.

— Зүб лэ даа, ойлгосотой гэжэ Попковшье хүхибэ. — Тиихэдэ эдэ дүрбэнэй түлөө ханаагаа зободог та гээшэ гү? Авиазаводто хүдэлдэг гээ бэлэй гүт?

— Тиимэ...

— Хүдэлмэришэн?

— Тиимэ ...Эдэ хүбүүдтэй хэрэй үедэ ушараа һэмди. Минии бэеынхинэй үһанда һүнин үйлсын харуулда һэм. Ехэ эдэбхитэй дружинагууд байгаа. Тиигээд зоннойуулда орохо болоходо, тэдэ сагайнгаа дүүрээшье гэртээ ошоогүй, абаралсаха захалаа һэн. Дүрбэн амарха сүлөөгүй ябаһыень мэдэнэб, хулгайшадыешье барилсаа. Зоной зоболон соогуур һамбаашалха дуратай муухайшуул ябадаг байгаал! — гэжэ Гармаев хөөрэбэ. Тиигээд иигэжэ нэмэбэ. — Хаана хүдэлдэгөө, ямар ажалтайгаа хөөрэлдөө һэмди. Арбадахи класс дүүргэһэн аттестат абаһан, энэ зунаа суг амарха дуратайень мэдээд лэ танда хандаа һэмди даа.

— Эдэнэр теэд иигэжэ оролдоһыетнай мэдэнэ гээшэ гү?

— Үгы ааб даа.. Намайе депутадшье гэжэ ойлгоогүй юм бэшэ гү!

— Теэд ерүүлээл! Би тэдэндэ ойлгуулһуулби, таанадай түлөө хэн оролдооб гэжэ хэлэхэм, мэдэг! — гээд, нүхэр Попков даб гэнэ. Тиихэдэнь Гармаев гүйжэ бодоод урдань орожо:

— Орхигты, хэрэггүй. Би танда үшөө нэгэ хэрэгтэйб. Тэрээн тухаймни хөөрэлдэе,— гэбэ. Һүүлээрнь диван дээрэ зэргэлэн һуухадаа: — Манай горсоведэй залуушуулай хэрэг эрхилдэг комисси мүнөө үедэ үдэшын һургуулида ороходуратайшуулай арга мүрынь бэдэржэ байна. Тиигээд танай заводто арбадахиие дүүргээгүйшүүл олон гэжэ мэдээбди. Энээн тухай бодожо үзеэл даа'

— Хүндэхэн асуудал... — гэбэ Попков.— Нээрээшье тиимэ хүнүүд олон. Теэд заримаиинь өөһэдөө һураха дурагүй байдаг. Нүгөөдүүлынь арга болможоор ядалдаха. Эдэ бүгэдые эрхилдэг комисси заводтомнай эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэйнгээ гэшүүдые суглуулһуулби даа. Хөөрэлдэхэдэмнай болохо.

— Зай, тиигэбэл үшөө нэгэ гуйлта гэхэ юм гү, горсоведэй захяа бии, — гээд, Гармаев саашань хэлэбэ. — Танай залуушуулай байра юһэн квартиратай юм байна. Би мүнөө ерэхэ дээрээ комендант Антонина Михайловна Дашкинатай хөөрэлдөөб. Тэндэ Киселев Юрэтэн байдаг, һаядаа хүүгэдтэй болохонь. Квартира хэзээ абахаб, мэдэнэ гүт?

— Сентябрьда энэ шэнэ гэрэй ашаглалгада үгтэхэдэ, — гээд, Попков сонхоор нэгэ баригдажа дүүрэнтэһэн гэр тээшэ зааба.

— Мүнөө байгша комнатыень хэндэ үгэхэбта?

— Мэдэгдээгүй. Зүгөөр мэдүүлгэнүүд олон ааб даа.

— Энэ комнатоёо машиннаванна цехтэ хүдэлдэг Светова Оля гэжэ басагандаа үгыт даа гэжэ гүйналди даа. Эжынь Заиграево станцида һуудаг аад, гэнтын аюулаар наһа бараа, тиигээд наймадахида һурадаг дүү басагантаяа Оля үлөө. Загарайгаа ошонгүй, хүдэлжэ байһан газартаа үлэхэ дуратайб, мэргэжэлээ бү алдаһуулби, туһалыт гэжэ өөрынгөө депутадта хандаһан байгаа. Тэрэ мэдүүлгэнь манай залуушуулай комиссида ороод, би ерэбэ гээшэб... Дүүгээ городто асаржа, арбадахиие дүүргүүлхэ дуратай, өөрөө техникумдэ һурадаг гүб даа, заочноор...

— Тиимэ,.. тиимэ. Бидэ Олиин байдал тухай мэдэнэбди. Энэ хэрэгээрээ директортэшье ороһон байгаа һэн... Хэлсүүжэлди даа, гуйлтыетнай хараада абалсана аабзабди! — гэжэ нүхэр Попков хэлэбэ. Депутадай баяртайшаг болоходо тэрэ урмашан асууна.

— Нэрэтнай хэн гээшэб?

— Гена.

— Мэргэжэлтнай?.. Эндэхи городой гүт?

— Электрожгутовщигаар хүдэлдэгбди. Хэжэнгэдэ нютагтайб. Тэндээ арбадахиие дүүргээд, авиазаводой техникумдэ һуража, ажалда ороо һэнби,— гэжэ тэрэ хөөрэбэ. — Гэр бүлэ байха, басагатайб... «Хоёр дүүнэрни, эжым нютагтаа, ахамни газетэдэ хүдэлдэг...

Ехэ юрын зантай, гайхажа гү, али ёһорхожо байхагүй, долонгир зантай энэ залуу депутадтай уулзаһан Владимир Михайлович Попков Геннадий Гармаевые ехэ зохидшообо. Хүдэлмэришэн ангиин хүмүүжэл гараһан, ёһотойл найдамтай хүнтэй уулзаба бшуу.

— Би орожо ерэхэһээтнай улам танииe нэгэ тээ, хаана гээшэб даа, суглаанда гээшэ гү — хараһан шэнги байгааб. Үбэл Буряадайнгаа партиин организациин областной конференцидэ хабаадаагүй бээт? — гэжэ тэрэ асууба.

— Хабаадаа һэм, делегадаар.

— Зүб лэ даа!

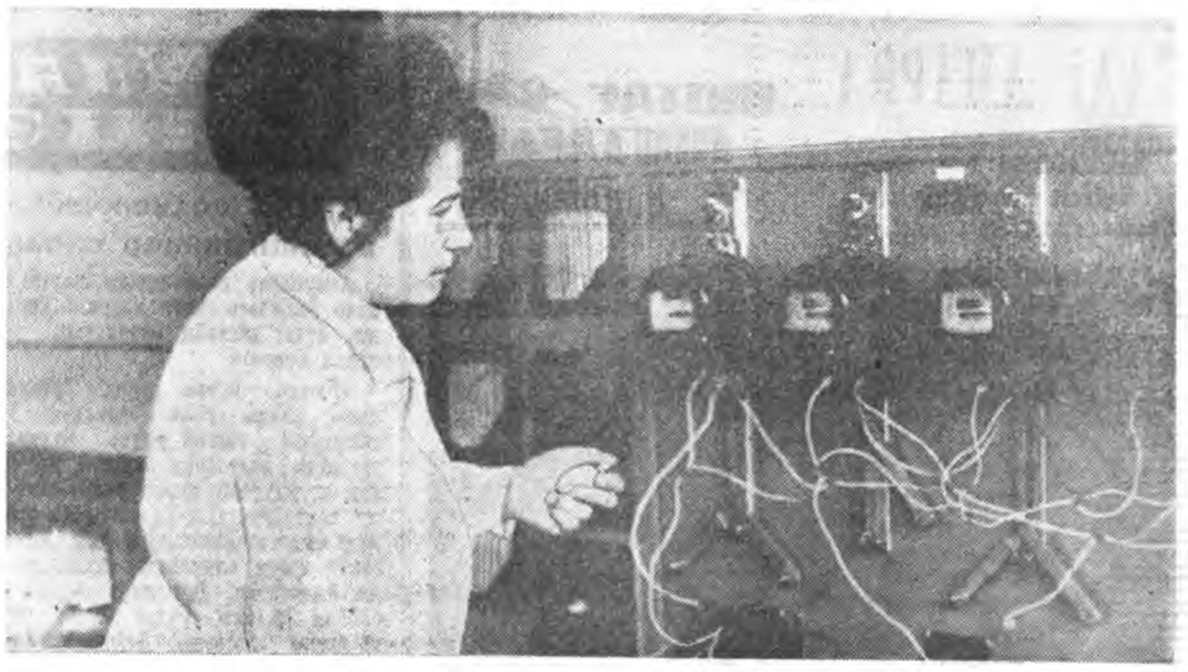
Наһажаал коммунистын эдээхэн үгэнүүд танил хүнөө дахин хараһан баяр шэнгеэр бэшэ, харин бүри гүнзэгы удхатайхаар, коммунист хүн гээшэ энээнһээ ондоогоор ябадаггүй гэһэншүүгээр дуулдаа һэн. Тиигээд үдэшэхэ дээрээ Геннадий Гармаевай гар барижа:

— Болоол даа, иигэжэл зоной түлөө, залуушуулай түлөө һанаагаа зобожо, оролдожо ябахашни һайн хэрэг гээшэ! — гэбэ.

— Өөрымни залууда аха нүхэд ехэ оролдоһон, туһалһан юумэл даа. Тэдээн шэнги ябахыел оролдоо хүн бээзэб, — гэжэ тэрэнь энеэгээд: — Үшөө депутадаар һунгагдаһан аад, баһа зоной найдал дүүргэхэ хэрэгтэй! — гэбэ.

Владимир Михайлович Попков: «Зүб лэ гэээшэ!», — гэжэ өөртөө шэбэнэн, нэгэ сэдьхэл ханангяар хэлээд, мүнөө һаяхан уулзагша хүнэйнгөө хойноһоо урматайшаг үлөө һэн...

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

УЛААН-ҮДЫН энергосбыдэй электролабораториин дүй дүршэлтэй болоһон электромастер, коммунис ажалай ударник Вера Вишнякова, монтёрнууд Валерий Безруков, Борис Шленкеев гэгшэд һайнаар ажаллажа, коллектив соогоо мэдээжэ болоһоор үнинэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус лабораториин электромастер Вера Федотовна Вишнякова ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЭДИ ШЭДИТЭ ГАРНУУД

Улаан-Үдын Ленинэй үйлсэдэ байдаг «Баир» гэжэ магазин соо нэгэ иимэ хөөрэлдөөн боложо байгаа һэн.

— Зай, Бадма, энэ пальто үмдөөд лэ гараха болобош даа. Гоёор лэ таарана,—гээд нэгэниинь эрхы хургаяа өөдэнь ёдогод гүүлэбэ. — Би нэгэ иимэ пальто гурбадахи жэлээ «шэрэжэ» ябанаб. Яагаашьегүй зандаа. Энэмнай манай Улаан-Үдын фабрикын продукци ха юм,—гэжэ омогорхонгеор дуугарба.

— Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын гэнэ гүш? Хаанаһаа мэдэхэ юмши? Магад Москва, Ленинградта нэхэгдэһэн сэмбэ байгаа аалам?—гэбэ нүгөөдэнь.

Уданшьегүй тэрэ хоёр хармаанһаа улаан шарбуунсануудые гаргаад, кассада тушаажа байгаа һэн. Тэдэмнайшье урматай, сэдьхэлээ хanaһан янзатайгаар магазин сооһоо гаража ошоо. Улад зоной дунда мэдээжэ болоһон, иимэ һайн шанартай драп ямар хүнүүд нэхэдэг юм ааб гэһэн асуудал ехэтэ һонирхуулаа һэн.

...Сэмбэ нэхэлгын цех соохи станогууд нэгэ жэгдэхэнээр түернэ. Харабтар үнгэтэй халаадтай эхэнэрнүүд нэгэ станогһоо нүгөөдэдэ ошожо, анхаралтайгаар харана, заримдаа станогоо зогсоогоодхино. Яахадааб гэхэдэ, нэхэлгын үедэ нэгэшье утаһан нииткэ таһараа һаа, голодоһон гаража болохо бшуу. Цехэй начальник Дмитрий Михайлович Любовников нигэжэ хөөрэбэ: «Манай цехэй коллектив түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөөндэ оролсоод, хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана. Түрүүшүүлнайшье олон даа. Муугаар ажалладаг зон үгы шахуу юм».

Нэгэ станогой хажууда ошожо зогсобобди.

— Зинаида Григорьевна Ключникова, манай эрхим нэхэгшэдэй нэгэн,—гэжэ цехэй начальник танилсуулба.

Зинаида Григорьевна үшөө 16 наһатай байхадаа, сэмбын фабрикын богоһо алхажа ороһон бэлэй. Сэмбэ нэхэлгын цех соогуур ябахадаа, олоор зэргэлэн табигдаһан станогуудые түрүүшынхеэ хаража гайхаа һэн. Дүй дүршэлтэй нэхэгшэ Валентина Петровна Иванова гэгшын туһалагшаар ажалда абтаһан байгаа. Хоёр жэл болоод байхада, Зинаида Григорьевна аха нүхэр Ивановаһаа дутахагүй мэргэжэл шадабаритай болоод байһан. Валентина Петровнагаа зүбшэл заабарииe, тэрэнэй дүй дүршэлые бултыень халан абаа бшуу. Тэрэ гэһээр хорёод жэл үнгэрөө. Энэ үе соо Зинаида Григорьевна нэгэтэшье ажалдаа халирхайгаар хандажа үзөөгүй. Энэмнай нэгэл хүндэ хабаатай, имагтал өөрынь маяг, зан абари гээшэ бэзэ.

Зинаида Григорьевнагай үглөөгүүр ажалдаа ерэхэдэнь станогынь бүхэли үдэртөө зогсонгүйгөөр хүдэлхөөр бэлэн болоод байдаг. Юундэб гэхэдэ, ажалта үдэрэйнгээ дүүрэмсээр, Зинаида Григорьевна ярангүйхэнээр станогоо сэбэрлэхэ, тоһодохо, горитой юумэнэй эбдэрээ һаань, мастерые уриха гэхэ мэтэ юумэеэ хэдэг шуу.

Владимир Дмитриевич (Зинаида Григорьевнагай үбгэн):

— Ши, Зина, юундэ бусад хүдэлмэришэдһөө хожомдохоёо һананаш? Гэртэшни үхибүүд, эдеэ хоол бэлдэхэ хэрэгтэй,— гэжэ заримдаа гэмэрдэг.

— Яахабши даа? Ажалдаа бүхы анхаралаа табяагүй һаа, һанаан сэдьхэлни дутуу дунда ябахал,—гэжэ Зина хэлэдэг.

Владимир Дмитриевич ажалдаа дуратайень мэдэхэ тула олон юумэ шашангүйгөөр, «баһа тиимэл ха юм даа» гэжэ сэдьхэдэг.

Зинаида Григорьевна өөрынгөө ажалда дуратай байхаһаа гадна, бүд нэхэлгын бүхы «нюусые» өөрынгөө табан хурган шэнгеэр мэдэхэ болонхой. Фабрикада ажаллахаяа ерэһэн залуушуул заатагүй Зинаида Григорьевнагай ажал хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэлтэй танилсадаг. Тэрэньшье зүб. Фабрикада хорёод жэл соо бүд нэхэжэ, дүй дүршэлтэй болоһон коммунистка З. Г. Ключникова уран гарайнгаа оньһон дүршэлтэй хубаалдадаг юм.

Наймадахи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоо урид дүүргэжэ, ажалдаа эрхим амжалта туйлаһанайнь түлөө бүд нэхэгшэ З. Г. Ключниковае Октябриин Революциин орденоор шагнаха гэһэн һураг суу фабрикын хүдэлмэришэдтэ сахилгаан түргэнөөр тараа бэлэй. Аха нүхэртэйгөө суг хүдэлдэг нэхэгшэ Евдокия Козлова иигэжэ хэлэнэ: «Зинаида Григорьевнагай иимэ ехэ хайрада хүртэһэндэнь баярлажа байһанаа бүхы хүдэлмэришэдэй зүгһөө мэдүүлхэ байнаб. Аша габьяагайнь лэ хэмжээгээр үгтэһэн шагнал гээшэ». Олон жэлэй туршада зэргэлжэ ажаллаһан хүнэй сэгнэлтэдэ юу нэмэлтэйб даа.

Мүнөө түрэл партиингаа XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэри бодото дээрэнь бэелүүлэн, шэнэ табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэл совет орон доторнай дэлгэрэнхэй. Энэ хүдэлөөн Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикадашье улам үргэдэнэ.

Бүд нэхэгшэ, коммунистка Зинаида Григорьевна Ключникова эдэ үдэрнүүдтэ эршэ зоригоо зангидан, ажаллажа байнхай. Тэрэнииень иимэ тоонууд элеэр гэршэлнэ: байгша оной хахад жэлэй туршада коммунистка Ключникова 300 пальтодо хүрэхэ 645 метр драп түсэбһөө гадуур нэхэжэ гаргаа. Иимэ амжалта өөрөө ерэдэггүй: эдэбхи үүсхэлэй, хүсэл зоригой эрмэлзэл оролдолгын, эди шэдитэ гарнуудайнь ашаг үрэ энэл ха юм.

Налгай һайхан зантай, энэ хүнэй уран нарин гараар нэхэгдэһэн бүдүүд хэды зуун, мянгаад гоё һайхан пальто болоо гээшэб. Зол жаргалтай ажаһуужа, арад зондоо аша туһатай, ажалдаа амжалта туйлахыень Зинаида Григорьевна Ключниковада хүсэхэһөө бэшэ ондоо ямар юрөөл байхаб даа.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

УЛААН-ҮДЭ хотын эдеэ хоолой зүйлнүүдые наймаалдаг 85-дахи магазинай коллектив эд бараанай эрьесын түсэб амжалтатай һайнаар дүүргэжэ, БурАССР-эй Худалдаа наймаанай министерствын, гүрэнэй худалдаа наймаанай ба эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаһан байха юм. Магазинай коллектив энэ жэлэй 7 һарынгаа түсэб 50 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэә.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү наймаашан, коммунис ажалай ударник Александра Ринчиновна Хандаева.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЖАСАДА

Улаан-Үдын Ленинэй ордентo локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив ажал хүдэлмэридөө шэнэ үүсхэл, оролдолго гаргадагаараа республикын предприятинуудай дунда хододоо шалгардаг юм. Һаяхан тус заводой вагон болон кузов заһабарилдаг цехэй хүдэлмэришэд улаан буландаа сугларжа, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба. Цехэй хүдэлмэришэд шэнэ уялга абахадаа, эрхим түрүү хүнүүдһээ бүридэһэн тусхай бригада эмхидхэжэ, хорин мянгадахи вагон түсэбһөө гадуур заһабарилха гэжэ хэлсэбэ.

Түсэбһөө гадуур заһабарилагдаһан энэ вагон хүдэлмэришэдэй алмаһан материалаар бүтээгдэхэ зорилготой. Тиихэдэ тус бригадын гэшүүд вагон заһабарилжа олоһон мүнгэеэ манай ороной арадай ажахые хүгжөөхын түлөө эмхидхэгдэһэн юһэдэхи табан жэлэй жасада оруулхые шиидэһэн байна.

Заводой бусад цехүүдэй олон тоото хүдэлмэришэд тэдэнэй үүсхэл дэмжэжэ, эдэ үдэрнүүдтэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абажа байнхай.

В. КАРНАУХОВА.

Соёлшод—хүдөөгэй ажалшадта

ХАДА УУЛЫН МАРШРУДААР...

МАНАЙ АЙМАГАЙ газар дайда уларил байдалаараа республикын бэшэ нютагуудһаа онсо илгардаг гээшэ. Хада уулануудай хормойгоор, хабшалаар зурыһан харгы замуудшье тиимэ һайн гэжэ хэлэхээр бэшэ. Илангаяа һүүлэй үерэй үедэ харгынууд ехээр угаагдажа, һандаржа, замда ябаһан хүнүүдтэ угаа хүшэр болоһон юм. Харгы зам тухай юундэ үгэ гарабабши гэхэдэ, манай аймагай соёлой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитбригадануудай маршрут тухай хөөрэжэ эхилхэдээ; энээн тухай дурдангүй гарахын аргагүй байна бшуу.

Үбһэ, таряа хуряалгын үедэ үбһэшэд, таряашадай бригада, звенонууд, холын бэлшээридэ байһан малшад, хонишодто соёлшод ошожо, тэдэнэй культурна эрилтые һайнаар хангахын түлөө конкурс соносхоһон Мухар-Шэбэрэй аймагай эдэбхитэд тухай «Буряад үнэн» газетэдэ уншаа һэм. Тиигээд байхада, манайшье соёлшод тэдээнһээ заашье дутанагүй гэхэдэ, алдуу сохом болохогүй Зһотой. Энээнэй урда жэлнүүдтэ хүдөөгэй клубуудай дэргэдэ агитбригадануудые эмхидхэдэг гуримтай һэмди. Теэд тэдэ бригаданууднай үрин тарин гээд, сэхыень хэлэхэдэ, нэрэ зүүхэһээ бэшэ юумэ үгы һэн. Хэдэн жэлэй урда тээ соёлойнгоо таһагай дэргэдэ агитбригадануудые эмхидхэжэ, энээнһээ ехэхэн аша үрэ хүлеэн абаабди. Тиигээд һайн хүдэлһэн агитбригада урмашуулагдана.

Манай аймагта арба гаран ажахы бии. Тиибэшье һаа тон таруушагаар тэдэнэй түбхинэһэн хада бидэндэ, соёлшодто гайтайшаг болодог ааб даа. Хүдөөгэй культурын 7 байшан, совхозой 3 клуб, колхозой 3 клуб — эдэ бүгэдэнэй дэргэдэ уран һайханай бүлгэмүүд хүдэлнэ. Зүгөөр эдэнэрэймнай ехэнхидээ намар-үбэл-хабарай үедэ эдэбхитэй байдагынь мэдээжэ. Юуб гэбэл, нажартаа үбһэ, зеленко хуряалга гээд хүнүүднай сүлөөгөө таһарна. Тиихэл үедэнь аймагай түб — Закаменскда, соёлой таһагай дэргэдэ агитбригаданууд эмхидхэгдэжэ, хада уулын маршрудаар холын үбһэшэдтэ ошоно ха юм.

Энэ жэлдэ агитбригаданууд һайса хүдэлөө. Үерэй үедэшье, харгы замай муушье һаа, үбһэшэдтэ хүрэжэ ошодог байгаа. Агитбригадануудай программа яһала ехэ. Эгээл түрүүн лекци (хоёр хэлэн дээрэ) уншагдана, һүүлээрнь концерт табигдана. Ном һудар уншаха дуратайшуул библиотекариие тойрошодог. Тиихэдэ наймаанай, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд агитбригадатай суг ябалсана. Тэдэнэйшье хэхэ, дүүргэхэ ажал яһала бии.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай багшанарай дээдэ һургуули дүүргэжэ энэ жэлдэ ерэһэн Батажаргал Бадмаевай ударидажа ябаһан агитбригадынхид илангаяа магтаалтай. Тэдэнэй концертын репертуар ехэ баян. Буряад, ород дуунууд, бишыхан шог зүжэгүүд, сценкэ, шүлэг болон баснинууд,

Һаяхан «Коммунизмын зам» колхозой Хуурай Сахир гэжэ газарта агитбригадын хүрэжэ ерэхэдэ, аяар 70 гаран хүн сугларжа, тэдэнэй концертые нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Дуушад Б. Бадмаев, А. Жугдуровай ирагуу аялгые соносожо, Р. Юсуповагай, эгэшэ дүүнэр Галина Елена Шагдуроватан, С. Буянтуева гэгшэдэй хатарые хараба.

Энэ агитбригада август һарын эхинһээ хойшо Утаата, Далахайһаа уруудан ябажа, холын бэлшээриин малшад, үбһэшэдтэ 18 лекци уншаһан, 27 концерт табиһан, 22 дахин кинофильм харуулһан байна бшуу.

Батажаргал Бадмаевай хөөрөөгөөр болоходо, хүн зон илангаяа уласхоорондын байдалаар һонирхоно, мүн республика, орон доторнай боложо байһан үйлэ хэрэгүүдые анхаралтай шагнана.

Агитбригаданууд үбһэшэдтэ ерэхэдээ, гансашье лекци концерт, кинофильм гэхэ мэтээр ажалаа хизаарладаггүй, мүн лэ звено, бригадануудай амжалта, илалтануудаар һонирхожо, «Дайшалхы хуудаһа» гаргалсана.

Манай агитбригадануудай ажал хэрэг тухай хөөрэхэдэ, гансахан энэ бригадын жэшээ дээрэһээ эли болоно гээд һанагдана.

Соёлшодой хэхэ юумэн айхабтар ехэ ааб даа. Зүгөөр мүнөө сентябрь һара соо агитбригадануудай хэхэ, ябуулха хэрэгүүд ехэл гээшэ. Мүнөө зеленко хуряалга эхилхэнь. Тиихэдэ агитбригадануудай машина, автобусууд хада уулын маршрудаар гүйлгэлдэжэ, ерэхэ үбэлжэлгэдэ адуу малаа тон тарганаар ондо оруулха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха бэзэ гэжэ найдагдана, этигэгдэнэ. Заатагүй оруулха, оруулха уялгатай гэжэ лаблан, баталан тэмдэглэмээр.

В. ДАНЖАЛОВ,
Захааминай аймагай соёлой таһагые даагша.

... халан абаха, дэлгэрүүлхэ ...тэй. Гадна хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ һургуулинуудай хүтэлбэрлэгшэд, багшанар научно-техническэ ...жэлтэнүүдые һайса шудалжа, дүй дүршэл, эрдэм бэлигээ ...дээшэлүүлхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулха болоно. Эдэ ...жэлнүүдэй туршада һур...мнай олохон багшанар оро...дээдэ һургуулинуудта ...мэргэжэлээ дээшэ...һэн юм. Тэдэнэр гол түлэб ...ажахын үйлэдбэрине түсэб...эмхидхэлгын ба экономикын, ...технологиин шэнэ аргануудые ...байна. Харин ном зааха ...дээшэлүүлхэ та...бидэ бирагүй байдалда ...ойбди. Тиимэһээ ойрын жэл...РСФСР-эй хүдөө ажахын ...министерствын олон янзын мэргэ...һурган бэлдэхэ главна уп...багшанарай мэргэжэл ...лүүлгын таһалгаряагүй хү...рилхэ курсануудые эмхидхэ...байна.

...һургуулинуудта методи...хүдэлмэриинь һайжаруулха ...тусхай соведүүд эмхидхэг...байна. Хүдөө ажахын хүдэл...гшэдэй мэргэжэл дээшэ...Буряадай һургуулида иимэ ...2-дохи жэлээ хүдэлжэ байна. ...һуралсалай түсэб, програм...шэнэдхэгдэһэн методи...гол удханuудынь шэнжэлэг...шалтай. Тиимэһээ энэ ...ческа соведэй хүдэлмэри һу...ашаг үрые дээшэлүүлгэ...оритойхоноор нүлөөлдэг юм. ...энэ соведэйнгээ хүдэл...бүри һайжаруулхын тула ...эмхи зургаануудай түлөө...хүдөө ажахын главна мэргэжэлтэдые элсүүлхэ хүсэлэнтэйбди.

Үнгэрэгшэ жэлнүүдэй туршада манай һургуули хүсэд түхеэрэлгэтэй 10 кабинет, лабораторинуудтай һуралсалай томо байшанда түбхинэһэн юм. Тэрэнһээ гадна 300 хүнэй багтаамжатай хамтын байра, библиотекэ, 210 хүнэй һуурилтай актова зал шэнээр баригдажа, ашаглалгада үгтөө һэн.

Бидэ һуралсалайнгаа кабинедүүдые гол түлэб республикынгаа ажахынуудай, гүрэнэй хүдөө ажахын туршалгын станциин, хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай ажабайдал, хүдэлмэри, дүй дүршэл харуулһан фото-зурагуудаар, плакадуудаар гоёон шэмэглэнэбди.

Һургуулидамнай ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг. Уласхоорондын асуудалаар долоон хоногто нэгэ удаа лекци үнгэргэгдэнэ.

Шэнэ табан жэлэй туршада Буряадаймнай колхоз, совхозуудта промышленна аргаар хүдэлгэгдэхэ малай томодхогдоһон 7 комплекс баригдахаар хараалагданхай. Тиимэһээ эндэ ажаллаха хүнүүдые гол түлэб манай һургуули бэлдэхэ болоно.

Мүнөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ Буряадай һургуулиин коллектив түрэл партиингаа хараалһан зорилгые сүм бэелүүлхээр улам эдэбхитэйгээр ажаллажа байнхай.

Н. ДОМЫШЕВ,
хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ Буряадай һургуулиин директорэй орлогшо.

«ГЭСЭРЭЙ НОМО»

ХҮРШЭ ОБЛАСТИИН ҺОНИНУУД

Номо гээшэ буряад зоной шэн зоригойнь, шамбай солбонойнь һүлдэ гээшэ. Булимтарагшаэзэдтэ эсэргүүгээр һурша номооро харбажа эхилэгшэд хори тумад байһан юм — гээд үльгэр түүхэ түүрээдэг.

Эртэ урда сагай һайн һайхан заншалые Агын буряадууд мүнөө хүрэтэр абажа ерэнхэй. Һурша номоор мэргэнээр харбаха ёһо заншал үеын үе дамжаһаар. Тиин мүнөө һур харбалгагүйгөөр нэгэшье һайндэр үнгэрдэггүй юм.

Москвада һур харбалгаар мүрысөөн дүүрэбэ. Шэтын областиин команда Россин чимпион болоо.

— Һөө, өө, Мэлс, Дашинима, Дандарнайл дөө, һурхэй мэргэшүүл гээшэл даа, — гэжэ байгаад үбгэдүүд хүхилдэнэ.

Мэлс Дабаев, Дандар Дансаранов, Дашинима Норбоев гэгшэд областиингоо командые Россин чемпион болгоо бшуу. Һур харбаанай, һурша номын «шэнэ түүхэ» мэдэхэшүүл үшөө нэгэ хүнэй нэрэ ходо дурдадаг байба. Радна-Базар Дамдинов «Гэсэрэй номо» —тон эрхим, дэлхэйн классай номо хээ.

Яһан, эбэр, модон, шурбэһэн, тэмээнэй арһан — иимэ зүйлнүүдээр урдань номо хэдэг байгаа. Мүнөө спортивна номо хэхэдээ, модо, синтетикэ гэдэгүүдые хэрэглэнэ. Энэнь орёошог, түхэлөөрөө шууд ондоо, зүгөөр хүсэтэй даа. Хэды иимэшье һаань, номо хэдэг мастер хадаа Радна-Базар Дамдинов иимэ мэргэн «Гэсэрэй номо» хэхэ нюусые таанхай. Мүноо Агинское тосхондо уласхоорондын классай номо хэдэг өөһэдын мастерскойтой болонхой.

«Забайкальский рабочий» газетэһээ абтаба.

Редакцида харюусана

«ХӨӨРХЭ НЮТАГАЙ «ЮЛЭНҮҮД»

Байгша оной июлиин 31-дэ манай газетэдэ толилогдоһон «Хөөрхэ нютагай «юлэнүүд» гэһэн статья дотор Хэжэнгын аймагай «Первомайский» совхоздо болоһон ушар тухай хэлэгдэһэн юм.

Дурсагдаһан совхозой Хөөрхын отделение эрхилэгшэ Солбон Содномовой, тэрээнэй эгэшэ, кладовщигаар хүдэлдэг Лхама Содномовагай, мүн бусадай гэмээр совхозой мүнгэ зөөри хуули бусаар гаргашалагдаа, мал адуулагша Л. М. Ламаевай гэмээр 11 үхэр дуталдаа, авто-шэгнүүрэй үгы дээрэһээ орооһон шэгнэгдэнэгүй гэжэ статья дотор хэлэгдэһэн байгаа.

Газетэдэ толилогдоһон бэшэгые партиин Хэжэнгын райком хаража үзөөд, иимэ удхатай харюу һаяхан эльгээгээ.

Газетэдэ заагдаһан баримтанууд үнэхөөрөө элирүүлэгдээ гэжэ бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

«Первомайский» совхозой директорэй 1971 оной февралиин 27-до бэшэһэн 230-дахи номерой захиралтын ёһоор, зэмэтэй хүнүүдһээ 400 түхэриг мүнгэн дарагдаһан байна. Тэрэ мүнгэ даруулаашад үнэхөөрөө хүдэлмэриин үдэрэй һүүлээр ажаллаһан байгаа гэжэ бэшэг соонь заагдана.

Авто-шэгнүүр асарагдабашье, хүсэд һайнаар заһагдаагүй дээрэһээ табигдаагүй байна. Энэ жэлдэ нүүдэл шэнэ шэгнүүр тодхогдохоор хараалагдана.

Мал адуулагша нүхэр Ламаевай гэмээр 11 толгой үхэрэй дуталдаһан тухай материал аймагай прокурорто эльгээгдэә.

Тоо бүридхэлэй хангалтатүйгөөр табигдаһанай шалтагаанаар совхозой складһаа зөөри хогшол үригдэнэ гэһэн баримта элирүүлэгдээгүй, яахадааб гэхэдэ, складта асарагдаһан орооһон совхозой 4-дэхи отделенидэ, Вознесеновкэ тосхондо авто-шэгнүүртэ шэгнэгдэжэ байдаг, тэрээнэй зүб бурууе главна агроном саг үргэлжэ шалгадаг юм гэжэ бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Газетэдэ хэлэгдэһэн баримтые шалгахын тула совхозой дирекциин, парткомой, арадай хиналтын бүлэгэй зүгһөө тусхай комисси бии болгогдоо. Дээрэ дурсагдаһан хэмжээ ябуулгануудһаа гадна, отделениие эрхилэгшэ нүхэр С. Содномов, мүн бусад зэмэтэйшүүл совхозой парткомой, дирекциин зүблөөн дээрэ хэлсэгдэжэ, шанга һануулгада хүртөө.

НҮҮРҺЭШЭД ҺАЙНААР АМАРНА

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

Газарай гүн уудалан, галта шулуу малтаһан нүүрһэшэд хүн зондо нилээд ехэ баяр баясхалан бэлэглэдэг гээшэ. Тэдэнэй малтаһан нүүрһөөр гэр байраа дулаасуулжа, эдихэ юумэеэ бэлдэхэдээ, нүүрһэшэд тухайл шэбшэдэг гээшэбди. Үдэшэндөө зайн гэрэл носоогоод, телевизорээр Москваһаа һонирхолтой дамжуулга хаража һуухадаа, бидэнэр мүн лэ нүүрһэшэд тухай бодомжолхо болонобди. Үдэр һүнишье нүүрһэшэд ажалай вахтада жагсажа, промышленностиин шухала хэрэгсэл — нүүрһэ малтана.

Манай парти, правительство нүүрһэшэд тухай хододоо һаналаа табижа байдаг. Тэдэнэй байдал һуудалые һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулдаг. Нүүрһэшэд оронойнгоо эрхим курортнуудта амардаг. Эмшэлэгшэд тэдэнэй бэеын элүүрые наринаар шалгажа байдаг.

Галуута-Нуурай шахтоуправлени үнгэрһэн табан жэл соо нүүрһэшэдэй амарха профилактори нээтээ бэлэй. Тэндэнь мүнөө 4 мянган хүн амараад байна. Нэгэ доро 50 хүн эндэ амардаг юм. Орёо нарин оньһон түхеэрэлгэнүүд олон бии. Жэл бүри шэнэ шэнэ аппарадууд эндэ тодхогдоно, нүүрһэшэд хэрэгтэй һайн эмшэлгэ абана, зохид һайнаар амарна. Медсестранууд Д. Д. Ильина, А. Р. Климова гэгшэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг.

Эндэ амарһан хүдэлмэришэд профилакториин хүдэлмэрилэгшэдтэ хододоо баярые хүргэдэг.

Энэ профилакториин коллектив бүхы «Востсибуголь» трест соогоо эрхим юм. Энэ коллективэй дүй дүршэл халан абахаяа Шэтэһээ, Черемховоһоо, Улаан-Үдын ЛВРЗ-һээ, авиазаводһоо эмшэлэгшэд ерэдэг байна. Тус профилакториин коллектив нүүрһэшэдые бүри һайнаар эмшэлхэ, амаруулха гэһэн зорилго урдаа табина.

Е. ЗАХАРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **профилактори соо.**

АВТОРАЙ фото.

МУЗЕЙН АЙЛШАН—АКАДЕМИК А. П. ОКЛАДНИКОВ

Мэдээжэ эрдэмтэ академик Алексей Павлович Окладников һаяшаг Усть-Ордын округой хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ орожо, экспонадуудыень ехэтэ һонирхон хараа.

Лена мүрэн дээрэ экспедицидэ ябалсаһан бүлэг эрдэмтэд академигтэй хамта музейдэ оролсоһон байна. Музейн олонхи экспонадууд экспедицеэр суглуулагдаһан. Эртэ урдын буряадуудай гэр байдалай эд бараа, бөөнэрэй хэрэгсэл гэхэ мэтые суглуулха талаар академигэй габьяа илангаяа ехэ юм.

Мэдээжэ эрдэмтэ урданай буряад балгааһа мүн баһа һонирхон хараа. Хараһан, үзэһэн тухайдаа музейдэ орогшодой дэбтэртэ бэшээ.

Академик А. П. Окладников СССР-эй Наукануудай Академиин Сибирьтэхи отделениин түүхэ, филологи болон философиин институдай директор байһан тула олдохоо болиһон тон шухаг зүйлнүүдые, илангаяа урданай буряадуудай гэр байдалай эд бараа, бөөнэрэй, ангуушадай хэрэгсэлнүүдые бэдэрэн ололсохо хэрэгтэ туһалалсахые гуйһан байна. Эдэнь хадаа Новосибирскын түүхэ, филологи болон философиин институтда хэрэглэгдэхэ юм.

«Знамя Ленина» газетэһээ абтаба.

БАГАШУУЛАЙ ҺАЙНДЭР

— Эжы, үглөөдэр саадтамнай ехэ һайндэр болохонь. Галина Даниловна шамайе урина һэн,— гээд, заахан басаган нюдэндөө баярай ошо яларуулан, эхэдээ хандана.

— Ямар һайндэр? — гэжэ эхэнь басагаяа бахархан хараад зогсоно.

— Бидэнэрые һургуулида үдэшэхэ. Гоёлойнгоо хубсаһа үмдэхэт гээ һэн, шинэ баһа үмдэхэш,— гээд, басаган ехэл хүхинэ, баясана.

Түнхэнэй аймагай Аршаан тосхоной олохон айлда иимэ хөөрэлдөөн болоһон байха. Һаяхан лэ үлгы соогоо тэршэлжэ хэбтэһэн нарай заахан үхибүүдэйнгээ мүнөө һургуулида орохо болошоод байхадань, эхэ, эсэгэнэрэй баярта заха хизаар байгаагүй ёһотой. Мүн тэдэнэрые эрдэмэй богоһо хүрэтэр хүмүүжүүлһэн саадай хүдэлмэрилэгшэд түрэлхидэй баярые баһал үнэн сэдьхэлһээ хубаалдаа. Аршаан тосхоной саадай хүдэлмэрилэгшэд балшар заахан үхибүүдтээ бэлэг сэлэг баряад, сентябриин нэгэнэй ерэхэдэ, эрдэмэй орьёл өөдэ эсэшэ сусашагүйгөөр дабшан, эрдэмтэд болохыень юрөөгөө.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

НАЙМААШАД БОЛОХО ҮХИБҮҮД

Наймаашад болохо
Найман жаахан басагадуудай,
«Худалдажа абаха»
Хори шахуу хүбүүдэй,
Наратай үглөөгүүр
Наадаһан гээшэнь аргагүй,
Эльгэ хатажа
Энеэлдэһэн гээшэнь захагүй.
Набтархан бэетэй
Наташа басаган өөрэхэн даа.
Набшаһан «мүнгэ»
Тоолоходожо абахадаад лэ,
Шадажа тэнсүүлһэн
Шаантагтайхан шэгнүүр дээр
Шабар «пряник»
Элһэн «дабһа» шэгнэнэл даа.
Юрын хабтагайнууд
Ногоон «сайнууд» болоод лэ
Хэбтэжэ байнгүй,
Хэдэн хүндэ абхуулна.
Һөөмэй зэргэхэн
«Метрээр» хэмжэжэ багсаагаад,
Саб сагаан
Сарюун миндаһа хайшалнад.
Эхэ, эсэгынгээ
Эдидэг витамин асараад лэ,
«Космосой хоол» — гээд,
Хорин набшаһаар наймаалнад.
Өөрөө ябадаг
Өөрэхэн оньһото машинаяа
«Волга» гэжэ
Болхотой зохидоор наймаалнад.
Эдээхэн басагад
Эдир наһаа гүйсэхэдөө,
Аралжаа наймаанай
Азбука зүбөөр шудалжа,
Эрхимэй эрхим
Эрдэмтэ наймаашад болохол даа,

Аралжаа наймаагаараа
Арадайнгаа дунда суурхахал даа.

Эдэнэрэй хожом
Ёһотой наймаашад болоходо,
Энээхэн наадыень
Кинодо буулгаад харуулдаг һайб,

Адлидаа эдэнэр
Али зэргээр энеэлдэжэ,
Наймаагайнгаа замые
Найртайхан эхилһэнээ
һонирхохол һааб.

НАРИНААР САХИХА!

Харгы замда ушаржа болохо аюул осолые зайсуулхын тулада уйтан, годирхой газарнуудта харгын тэмдэгүүд табигдадаг гээшэ. Энэ хүн бүхэндэ мэдээжэ ааб даа. Гэбэшье харгын тэмдэгые тоохогүй ушарнууд нэгэнтэ бэшэ үзэгдэнэ.

Харгын энэ дүримые ойлгомторгүй эбдээбди гээд зарим хүнүүд бэеэ сагааруулхые оролдодог. Тиимэ бэшэ. Эхэнхи ушарта жолоошод мэдэжэ байгаад, харгын тэмдэгые хайхарангүй гарадаг байна. Нэгэ хэдэн баримтануудые дурдаябди. Улаан-Үдын «Дружба» кинотеатрай арын үүдэнэй хажуугаар Павловай нэрэмжэтэ үйлсэһөө Карл Марксын нэрэмжэтэ бульварта гарахада таатай зохид. Теэд энэ булан тойрходо аюултай, юуб гэхэдэ, эндэ хүнүүд олоороо хүлгэжэ байдаг. Тиимэһээ энээгүүр «машинаар ябахань хорюултай» гэһэн тэмдэг бии юм. Энээниие жолоошод заатагүй анхарха зэргэтэй. Гэбэшье олохон жолоошод энээниие анхаралдаа абадаггүй байха юм. Һаяхан эндэхи байдалые автоинспекторэй шалгажа үзэхэдэ, энэнь эли болоо.

1-дэхи автопредприятиин 43—53, барилгын 2-дохи управлениин 43—34, түргэн туһаламжын 40-02, 96—12, 17—44 номертой машинанууд харгын дүримые эбдэһэн байна. Аюул болоогүй ха юм, бараг ээлтэй бэшэ юм гү гээд, зарим хүнүүд хэлэхэдээ болохо. Зүб даа, гэнэ осол болоогүй. Теэд боложо магад. Тиигэбэл гэмынь — у р д а а, гэмшэлынь — хойноо гэдэг болоод байхал.

Банзаровай, Коммунистическа, Балтахиновай үйлсэнүүдэй уулзуур дээрэ машинанууд олоороо суглардаг гээшэ. Энэ байдалые зайсуулхын тулада гансал «баруун гар тээшээ ябахые зүбшөөһэн» харгын тэмдэг эндэ бии. Харгые хүндэлэн гараад, зүүлжээ годирхо машинада иигэжэ таатай байдал олгоһон байна. Теэд энэ дүримые анхархагүй ушар яһала олон дайралдана.

Ямаршье байгаа һаань, харгын дүрим сахиха гээшэ хүн бүхэнэй нангин уялга болоно бшуу. Имагтал харгын дүримые хайхараагүй дээрэһээ боложо, аюул осол болодог. Автоуправлениин хүтэлбэрилэгшэд харгын дүрим нягтаар сахижа ябаха тухай жолоошодто саг үргэлжэ һануулжа байха зэргэтэй.

Г. ТОЛОКНОВА,
госавтоинспектор.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

США: политическэ шалтагаанаар алана

Америкэдэ политическа шалтагаанаар ээлжээтэ гэмтэ ябуулга хэгдэжэ, бүхы дэлхэйн олониитын уур сухал хүргэбэ.

«Нюрга руунь урид буудаад, үшөө амиды гэжэ мэдэхэдээ, дутэхэнэһөө толгой руунь буудажа тэрэниие һалгааһан байна». Американ негрнүүдэй эрхын түлөө мэдээжэ тэмсэлшэ, Сан-Куэнтиндэхи түрмэдэ хаагшадай нэгэн Джордж Джексонэй тэндэ алуулһан тухай иигэжэ бэшэгдэнэ. Тус түрмэдэ һуужа байһан 26 хүн сүүдэй засагаархидта бэшэг эльгээжэ, Джексонэй зорюута, үни хада зохёогдоһон түсэбэй ёһоор алагдаһан тухай мэдүүлээ.

Гэмтэ ябадалаа далдалхые һэдэхэдээ, засагаархид Сан-Куэнтиндэ элдэб ушарай болоһон тухай худал хуурмаг суу тараана. Тусхайлбал, «тэрьелхэ һэдэлгэ хахадаа» Джексон алуулаа гэһэн хэбэртэйгээр баталагдана. Гэбэшье энэ худал хуурмаг үгэ хүүрын даб дээрэхи сүүдэй болохо үедэ элишэлэгдэһэн, буруушаагдаһан байна бшуу.

Джордж Джексон Холбоото Штадуудай дарлуулан богоолшологдоһон негритян зоной хуби заяанда тохёолдоһон бүхы гасалан зоболонгые бэе дээрээ хүсэдөөр үзэжэ гараа. Ами наһанайнгаа арба нэгэн жэлые алуултараа түрмэдэ һуугаа. Хара шарайтай 25 миллион американецуудай хүндэ хүшэр хуби заяан тухай номые түрмэдэ һууха үедөө тэрэ бэшэһэн байха юм. Өөһэдынгөө үзэн ядадаг гражданска эрхын түлөө тэмсэлшые алажа үгы хэхэ гэжэ хархис хүсэнүүд шиидэһэн байха юм. Түрмын харуулшаниие алаа гэжэ тэрэниие худалаар гэмнээ. Энээнэй түлөө гэм зэмэгүй байһанаа сүүд дээрэ тодоруулхые Джексон хүсэһэн байха юм. Элишэлэлгэһээ, политическа шалтагаанаар хаагдагшадай һуудаг түрмэнүүдтэхи бузгай муухай гурим сүүдэй үедэ элирхэ гэжэ айһан дээрэһээ расистнууд хадаа негритян хүдэлөөнэй ударидагшадай нэгые алажа үгы хэхэеэ яраһан байна бшуу.

Джексониие Сан-Куэнтиндэхи түрмынхид алаа. Зүгөөр гол гэмтэнь — американ расизм, «США-да тоггоһон ёһо гурим болоно» гээд Анджела Дэвис мэдүүлһэн байна. Джексониие алаһан ушар Фреда Хэмптоной «Хара пантерын» ударидагша Мартин Лютер Кингые алагшадай, Огастда демонстраци хэһэн негрнүүдые буудагшадай, Алабамада негрнүүдэй сүмые тэһэлэгшэдэй, эсэстэнь расизмда эсэргүүсэн, нугаршагүйгөөр тэмсэгшэ Анджела Дэвисые алажа үгы хэхэ гэһэн шэнэ гэмтэ ябадал һанаашалжа байгшадай гэмтэ хэрэгүүд харагдана. А. Дэвисэй ами наһанда ехэ аюул тохёолдоод байна гэжэ США-гай Компартиин генеральна секретарь Гэс Холл һаяхан пресс-конференци дээрэ заагаа һэн.

Сан Куэнтиндэхи буудалгануудай сууряан бүхы Америкые доһолгоо. Капиталис гуримда эсэргүүсэдэг бүхы хүнүүдые дарахын тулада баяшуулай засаг өөрынгөө хэһээлтын аппарадые хэрэглэнэ гэжэ Джексониие усадхан алалга үшөө дахин харуулба. Америкын мүлжэлгын, расова дарлалтын үмхирһэн гуримһаа, капитализмын бүхы удхаһаа уламжалан», Америкэдэ шэрүүн шангаар хүсэрхэлгэ гаргагдана гээд Гэс Холл онсолон тэмдэглээ һэн.

Һунгалта хэнэбди гэһэн хэбэр үзүүлнэ

Американо-сайгон засаг һунгалта хэхэмнэй гэһэн хэбэр үзүүлнэ. Энээнһээ уламжалан, Сайгондо эдэ үдэрнүүдтэ шууятай ушарнууд боложо байнхай. Урда Вьетнамда «Национальна суглаанай» доодо палатада «һунгалта» августын 29-дэ болоо, «президентын һунгалта» октябриин эхеэр болохоор хараалагданхай.

Урда Вьетнамда национальна үгэеэ ойлголсолгын үргэн түлөөлэлгэтэй правительство байгуулха, сүлөөтэ һунгалта үнгэргэхэ гэжэ тусхайлбал, дурадхаһан Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын (ВРП РЮВ) шэнэ амгалан ёһоной үүсхэлые Урда Вьетнамай арадай үргэнөөр дэмжэһые хараадаа абаха болоо һаа, энэ ээлжээтэ политическэ мэхэ гохын зорилгонь эли боложо үгэхэл. Дурадхаһан правительстводо РЮВ-эй ВРП-гэй түлөөлэгшэд, Сайгоной захиргаанай эб найрамдалай ба бэеэ абанхай байдалай түлөө тэмсэдэг түлөөлэгшэд орожо шадаха гэжэ тайлбарилагдаһан байха юм. Американ интервенциие үргэдхэхэ, «илалта түйлатараа» дайлалдаха гэһэн һанаашалга гаргадаг туһамарша президент Тхиеу гэгшые засагһаань зайсуулха тухай эрилтэ патриотическа хүсэнүүд хадаа иимэ правительство байгуулгын эрхэ нүхэсэлэй нэгэн болгон табиһан байха юм.

Вьетнамдахи арсалдаа тулалдаае амгалан ёһоор гуримшуулха бодото хараа зам нээжэ үгэхэ байһан РЮВ-эй ВРП-гэй дурадхалнуудта таарамжатай харюу үгэхынгөө орондо США, тэрэнэй Сайгондохи туһамаршад хадаа Тхиеу Урда Вьетнамай хүн зон «үргэнөөр дэмжэнэ» гэжэ бүхы дэлхэй дээрэ харуулха[...]да һунгалта хээбди гэһэ[...] гаргажа байна. Американ[...]гын эрхэ байдалда, сэрэгэй[...]ческэ хархис диктатурын[...]гохо гаргажа байһан үедэ Т[...]рэнэй дүтынхид хэрэгтэй[...] тоотой дуунуудые «абажа[...]даха байна бшуу. Гэбэшье[...]тын урда тээхи кампани[...] американ тала баригша[...] ядахаһаа бэшэ ондоо мэд[...] Вьетнамай хүн зондо байха[...] үнэмшэстэйгөөр харуулаа.

Сайгон ба Урда Вьетнам[...] городуудта «хуурмаг һу[...] эсэргүү арадай комитедүүд[...]гуулагдаа. Полициинхидэй[...] хюдалга хэдэг баримтануу[...] мэдээсэһэн, США-гай за[...] арадта харша политика [...] урбагшадай түлөө дуугаа [...] уряалһан хуудаһанууд ха[...]гүй тараагдаһан байха юм.

Туһамаршадай захиргаан[...] гэшүүд Тхиеудэ дурагүй бай[...] Хуурмаг һунгалтада эсэргү[...] тэмдэг болгон «Тхой Дай М[...]зетын главна редактор Нгуе[...] Зианг, Банметхуотын пр[...]нальна соведэй начальник [...]циональна суглаанай» депут[...]сад олон кандидадууд [...] кандидатурые болюулһан [...] «Президентын һунгалтада[...] далсахаһаа сэрэгэй алба ха[...]лиһон генерал Зыонг, Ван[...] «вице-президент» Нгуен Ба[...]саа. Тхиеугэй муухай ма[...] гаргадаг дээрэһээ өөһэдын[...]дидатурые тэдэнэр болюул[...]

Урда Вьетнамай олон го[...] митингнүүд, демонстрацинуу[...]но. Ээрхэг түримхэй дайн [...] США-гай болюулха, Тхиеу т[...] Сайгоной үмхирһэн засагые[...] хэһээ арсаха, РЮВ-эй ВРП-[...]галан ёһоной дурадхалнууд[...]тай харюу үгэхэ тухай ми[...] ба демонстрацинуудта хаба[...] эрилтэ хэнэ.

О. АНИЧ[...]
С. АФО[...]
(ТА[...])

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

Советскэ Союз — эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй гол хүсэн мүн

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). Баруун Берлинэй асуудалаар дүрбэн гүрэнэй элшэн сайдуудай үгэеэ ойлголсолго бүхы дэлхэй дээрэ, шахардуу шанга байдал һуларуулхые, үгэеэ ойлголсохые, эрмэлзэдэг бүхы хүнүүдээр һайшаагдаа гээд Баруун Берлинэй социалис нэгэдэмэл партиин орган болгошо «Ди Вархайт» газетэ бэшэнэ.

Баруун Берлинэй ба тэрэнэй хүн зоной аша туһада хамаатай асуудалаар Советскэ Союз эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлэй гол хүсэн боложо дахяад ябуулга хэһэн баримтые газетэ «Эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай бодото харaа зам» гэһэн статья соогоо тэмдэглэнэ.

Европодохи аюулгүй байдалай асуудалнууд ехэ удха шанартай гэжэ Советскэ Союз ГДР-тэй, бусад социалис оронуудтай хамта тоолодог. Юуб гэхэдэ, эдэ асуудалнуудһаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлгэ угаа ехээр дулдыдаха байна бшуу.

А. ДЭВИСЫЕ ХАМГААЛАЛГА

БЕРЛИН. (ТАСС). Эрэлхэг зоригто американ коммунистка А. Девисэй хуби заяан тухай гүнзэгы ехээр һанаагаа зобожо байһанаа дэлхэйн 95 ороной эхэнэрнүүдэй 107 организациие нэгэдүүлдэг Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын Демократическа Федерациин (МДФЖ) секретариат өөрынгөө заседани дээрэ элирхэйлэн мэдүүлээ. Худалаар гэмнэгдэһэн Анджела Дэвис жэл шахуу саг соо хуули бусаар түрмэдэ һуужа байна гээд МДФЖ-гэй секретариат тэмдэглэнэ.

А. Дэвисэй хэрэгээр сүүдэй болоходо, үмөөрэгшэдэй гэршэ болохо байһан негритян ажал ябуулагша Джордж Джексониие алаһантай дашарамдуулан, американ коммунистые сүүдлэн усадхаха аюул бии гэжэ тобшолол хэхээр болоно.

Анджела Дэвисые абархын түлөө бүри эдэбхитэйгээр тэмсэхыень уряалан, бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүд ба эхэнэрнүүдэй организацинуудта МДФЖ-гэй секретариат хандаа.

Пакистандахи оршон байдал

РАВАЛПИНДИ. (ТАСС). Пакистанай хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, агаарһаа хамгаалха һуралсал Карачида үнгэргэгдөө. Нэгэ часай турша соо бүхы город соо харанхы болоо, транспорт зогсоогдоо. «Дайсанай» самолёдуудые амадан угтахын тулада Пакистанай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй истребительнүүд агаарта ниидэн гараа. Мүн лэ иимэ һуралсал Равалпиндида үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

РАВАЛПИНДИ. (ТАСС). Энэ оной декабрьда хүн зоной бүгэдэ ниитын бүридхэл хэгдэхээр хараалагдаһан байгаа. Пакистанай президент Яхья Хан Зүүн Пакистандахи байдалые хараада абан, хүн зониие бүридхэлгые хойшолуулаа гэжэ эндэ тусхайтаар соносхогдоһон байна.

Баруун Берлин ту[...] хэлсээнэй проект т[...] Р. Никсонэй һанаһ[...]

ВАШИНГТОН. (ТАСС). [...] Берлин тушаа дүрбэн талын [...]нэй проект хадаа «уласхо[...] шахардуу шанга байдал са[...] һуларуулха хэрэгтэ горитойхо[...] сэл болоно» гэжэ США-гай п[...] Р. Никсон тоолоно гээд, Сага[...] шангай хэблэлэй асуудалаар [...]лэгшэ Р. Зиглер журналистнуу[...] дээсээ.

Арадай аша туһада

САНТЬЯГО. (ТАСС). Үшөө долоон томо латифундинууд Чилидэ гүрэнэй мэдэлдэ абтаба. Арадай нэгэдэлэй правительствын засагые гартаа абаһан сагһаа хойшо бүхы дээрээ 3 миллион гектар газартай 1.279 ээлүүри гүрэнэй мэдэлдэ абтаа.

САНТЬЯГО. (ТАСС). Орон дотор загаһанай бүхы продуктнуудые хубаарилгые өөрынгөө хиналта до[...] гэһэн шиидхэбэри Чилиин пра[...]ство гаргаа. Һаад түбэг тат[...]рим энгэй компанинуудта хар[...]гон энэ хэмжээн абтаһан бай[...] шадаа загаһан, далайн бус[...]дуктнууд зууршалагшадгүйгөө[...] рэнэй худалдаа наймаанай [...] нуудта дамжуулагдаха боло[...]

780 миллион хүн үзэг бэшэг мэдэнэгүй

ПАРИЖ .(ТАСС). Мүнөөшье хүрэтэр бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ 780 миллион шахуу наһа гүйсэһэн хүнүүд үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан зангаараа. ЮНЕСКО-гой Парижда тунхаглагдаһан мэдээнэй ёһоор, үзэг бэшэг мэдэхэгүйшүүлэй процент Африкын ба араб оронуудта (73,3 процент), Азиин оронуудта (46,8 процент), Латиин Америкын оронууд[...] процент) илангаяа ехэ байха [...]

Тиихэтэй хамта, ЮНЕСКО-[...]дээнэй ёһоор, хэрбээ үзэг бэш[...] хэгүйшүүлэй процент 195[...] дэлхэйн бүхы хүн зоной 50 [...] процент байгаа һаа, 1960 [...] 40 процент, 1970 ондо — 34,[...] цент болоһон байха юм.

Чадтахи байдал

ЯУНДЕ. (ТАСС). Форт-Ламиин радиогой эндэ абтаһан дамжуулга соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Гүрэнэй урбалта хэхэ һэдэлгын урагшагүйдэһэнэй һүүлээр Чадтахи байдал түргэнөөр хуушан хэмдээ орожо байнхай, президент Томбалбайда, үнэн сэхэ байдаг аюулгүйе сахиха хүсэнүүдээр ээлэгдэһэн ниислэлдэ намдуу түо[...]

Эхилүүтэй байһан үймөө [...]гаан даргадаа гээд Чадай пре[...] Франсуа Томбалбай Форт-Ла[...]диогоор үгэ хэлэхэдээ мэдүүл[...] сэлгэ намда өөртэмни эсэ[...] зорюулагданхай байгаа гэж[...] тэмдэглээ.

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). «Юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые саашадань хүгжөөхэ, һуралсалай шанар һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» тогтоол МНРП-гэй ЦК, МНР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа. Орон дотор арадай гэгээрэлэй юрэнхы гурим байгуулга социалис байгуулалтын үедэ монгол арадай туйлаһан ехэ амжалтануудай нэгэн болоно гээд баталан абтаһан документ соо тэмдэглэгдэнэ. Имагтал үнгэрэгшэ табан жэлэй үедэ һурагшадай ниитэ тоо 48 процентээр олон болоо.

Һуралсалай шэнэ программа зохёохо, 1972—73 онуудай һуралсалай жэлһээ тэрэниие бодотоор бэелүүлжэ эхилхэ гэһэн зорилго арадай гэгээрэлэй органуудай үмэнэ табигдаа. Шэнэ программын ёһоор һуралсалай болзор эхин классуудта гурбан жэл, хүсэд бэшэ дунда һургуулида — 8 жэл, дунда һургуулида 10 жэл байхаар тодорхойлогдоо.

Һургуулинуудта һуралсалай онол аргануудые нарижуулан һайжаруулха талаар, һуралсалай ба материальна баазые бэхижүүлхэ, багшанарай, мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ талаар хэдэ хэдэн тодорхой хэмжээнүүдые МНРП-гэй ЦК, МНР-эй Министрнүүдэй Совет хараалһан байна.

Ла-Валлеттэ Дундада далайдахи Мальты гүрэнэй ниислэл хото юм. Тус хото 400 гаран жэлэй саада тээ баригдаһан байгаа. Эндэ гүрэнэй бүхы промышленна предприятинууд, мүн судоверфь байдаг юм.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

19.00 — «Амар мэндэ, һургуули» гэһэн дамжуулга. 19.30 — «Зайчья капуста», «Умка ищет друга», «Утёнок Тим» гэһэн мультфильмнүүд. 20.00 — һуралсалай шэнэ жэлдэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20.50 — киноочерк. 21.10 — «Хоолос» гэһэн тусхай дамжуулга. 21.30 — телепанорама. 21.50 — «Тренер» гэһэн уран һайхаһай фильм. 23.10 — концерт.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха. Байгал шадарай ба урда аймагуудта саг зуурын бороон орохо. Баруун зүгһөө шангаханаар һалхилха. Байгал шадарай ба хойто аймагуудта 12—17, бусад нютагуудта 17—22, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 8—10, үдэрынь 19—21 градус дулаан байха.

ПРАВДА · БУРЯТИ[...]

Нэгэдэхи хуудаһанда: [...]рын стан» гэһэн түрүү [...] «Таряа хуряалгада час [...] үнэтэй» гэһэн ниитэ гарша[...] республикын хүдөөгэй ажа[...]дай ажал хэрэгүүд тухай х[...] һэн информацинууд. ТА[...] һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Г. [...]новэй «Шухала хэрэгэй та[...] талада хэншье үлөөгүй» [...] корреспонденци. Хэблэлэй [...] жэлэл. И. Дудинскиин «[...]рилгонууд ба ёһо гуримуу[...]жэ статья. Түрэл орон дото[...]

Гурбадахи хуудаһанда: [...] хоорондын шэнжэлэл. Хилын [...] наһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: [...]лубевой «Сибириин дарды[...]гы» гэһэн статья. Нютаг [...]гай һонинууд.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5[...] приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора - 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-7[...] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3[...] 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности [...] строительства—61-35, советского строительства и быта—69-3[...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, [...]формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин[...] бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-03622. Заказ № 10[...]